
VÄRMLANDS ANOR

2010:2

Juni 2010

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 27

*Värmlands Regemente I 22 ca 1910. Körtet sannolikt taget i Trossnäs.
Körtet av Karl Nilsson, Solberg/Nyed.*

År 1626 bildades Närke-Värmlands regemente som var roterat med sju kompanier i Värmland och tre i Närke. 1812 delades regementet upp i Närkes regemente (I 21) och Värmlands regemente (I 22), som var roterat med åtta kompanier i Värmland.

Den 1 oktober 1939 ändrade regementets beteckning till I 2.

Genom försvarsbeslutet 1992 beslutades det att regementet skulle omlokaliseras tillsammans med Värmlandsbrigaden till Kristinehamns garnison. Regementet tillsammans med brigad avvecklades i samband med försvarsbeslutet 2000.

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1400 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Hans Olsson, Forshaga

Redaktör
Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@hammaro.st

Layout
Olle Andersson, Karlstad

Tryck
Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress
c/o Hans Olsson, Virvelgatan 77, 667 32 Forshaga

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor
Kontakta Jens-Åke Nilsson: jenske.nilsson@telia.com

Medlemsavgift
Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2010) till svenskt postgiro 46 96 60-5.
Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro 7877.08.16652

Hemsida
www.genealogi.se/varmland

Föreningens styrelse

Ordförande Hans Olsson,
Virvelgatan 77, 667 32 Forshaga. Tel. 054-87 29 93

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsg. 25, 661 40 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör och vice ordförande Jens-Åke Nilsson,
Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad. Tel. 054-56 47 83

Ledamöter
Gunnar Allenmark,
Hälltorpsvägen 25, 663 34 Hammarö. Tel. 054-51 91 28

Majlis Andersson,
Hemmansvägen 7, 660 60 Molkom. Tel. 0555-106 68

Margareta Eder,
Bybackagatan 7, Karlstad. Tel. 054-83 33 11

Kurt Eriksson,
Falkstigen 5, 681 32 Kristinehamn. Tel. 0550-175 29

Anneli Johannesson,
Snoavägen 4, 663 34 Hammarö. Tel. 054-52 13 86

Per Magnusson,
Strålbärga Väststuga, 671 92 Arvika. Tel. 0570-33 002

INNEHÅLL

- 3 **Släktforska i kommunala arkiv**
Jon Räftegård
- 5 **Om kyrkoarkivalier**
Roland Kihlstadius
- 6 **Fra fattigdom til velstående**
Åse Engan
- 8 **Bylocks bibel**
Olle Andersson
- 9 **Militära meritförteckningar på SVAR**
Lars Gunnar Sander
- 10 **Rödsosepidemi i Nyed 1810**
Kenneth Blom
- 11 **Boktips**
Åke Hörnqvist
- 14 **Osannolik fader**
Bernhard Granholm
- 19 **Lokalombud**
- 20 **Nya styrelsemedlemmar**
- 21 **Vår nye ordförande har ordet**
- 22 **Nya medlemmar**
- 23 **Anor sökes**
- 24 **Antavla 154**
- 26 **Ur andra medlemsblad**
- 26 **Antavla 155**

Redaktörens ruta

I det här numret har vi en ganska påtaglig slagsida åt det informativa hållet. För vissa kan det vara gammal skåpmat medan det för andra kan ge impulser till letande i lite nya källor.

Men visst kan jag erkänna att jag saknar några artiklar av typen egna forskningsresultat. Därför skulle jag bli utomordentligt glad om jag i nästa nummer får möjlighet att redovisa några sådana. Använd därför gärna sommaren till att skriva en liten uppsats.

Vill du ha en liten kick i ditt forskande, kan jag rekommendera vår bussresa till Släktforskarlagarna i Örebro. Det ligger ju nära till och dessutom brukar vi ha trevligt under själva resan.

Manusstopp för 2010:3 är 9 augusti

Släktforskning i kommunala arkiv

Av Jon Räftegård

De kommunala arkiven innehåller en hel del individrelaterat material av värde för de släktforskare som vill göra sin historia lite mer levande. I första hand ger de kommunala arkiven information om individernas levnad, snarare än om släktförhållanden, men i vissa fall kan de ge unik information också om sistnämnda förhållande.

Kommunerna inrättades 1863 och byggde då vidare på de kyrkliga socknarna och på tidigare städer och köpingar. De kommunala arkiven omfattar således främst tiden från 1863 och framåt. Vissa arkiv, t.ex. skolornas och fattigvårdsstyrelsernas, sträcker sig dock ofta något längre tillbaka i tiden.

De verksamheter som kommunerna har ombesörjt är många och omfattande, och de har ofta inneburit direkta ingripanden i enskilda människors liv.

Exempel på kommunala arbetsområden är fattigvård, barnavård, nykterhetsvård, hälsovård, skola och bostadsbyggande. Alla dessa verksamheter har avsatt arkiv, och de individer som har varit föremål för dem har satt spår i arkiven.

I den här artikeln ges ett antal exempel på mer lättillgängliga kommunala handlingstyper som kan vara användbara i personhistorisk forskning. Exempelen utgår från Karlstads kommunarkivs bestånd, men är i stort sett giltiga även för andra kommuner.

Skolarkiv

I skolarkiven finns information om en mycket stor andel av de barn som har bott i våra kommuner under skolepliktig ålder. *Examenskatalogerna* ger uppgifter om elevernas betyg, hemvist, födelsedata, vitsord och skolgång (närvaro och olika typer

av frånvaro), och innehåller ofta särskilda anmärkningar om barnen.

Andra handlingstyper (*elevkort, inskrivningsböcker, huvudböcker, dagböcker* m.m.) ger även information om bl.a. målsmans namn och yrke och mer detaljerade uppgifter om elevernas skolgång.

I vissa skolarkiv finns också *uppsatser, skrivningar* och andra *elevarbeten* bevarade från början av förra seklet.

För att söka i skolarkiven bör man ha namn och födelsedata på den man letar efter. Därutöver underlättar det om man vet när och i vilken skola vederbörande gick, samt vad läraren hette.

Sociala arkiv

En stor mängd *liggare* och *register* finns över dem som varit föremål för kommunernas sociala verksamheter (fattigvård, utackorderingar av barn, adoptioner, barnhems- och fosterhemsplaceringar, barnavårdsmanaskap, nykterhetsvård, äldrevård m.m.).

Som exempel kan nämnas Karlstads fattigvårdsstyrelses *liggare* över understödstagare för år 1878, som anger understödstagarens namn, civilstatus, bostad, födelsedatum, familjeförhållande, typ av understöd, under vilken tid understödet har beviljats samt anmärkningar om lyten och orsak till fattigvården.

Liggarna och registren är ofta kronologiskt förda, varför det underlättar om man vet ungefär när personen var i kontakt med de sociala myndigheterna. Utifrån uppgifterna i liggarna kan man sedan leta sig vidare till utredningar och beslut i *protokollen*, där man kan få betydligt mer fyllda beskrivningar om förhållandena kring myndighetens agerande. Senare upprättades *akter* över de personer

FAKTARUTA

På Karlstads kommunarkivs hemsida (www.karlstad.se/kommunarkivet) kan man ta del av exempel på de arkivhandlingar som tas upp i den här artikeln (gå in på "Forska i våra arkiv" och klicka på länken "Bildspel..." under "Släktforskning i kommunala arkiv").

På hemsidan finns också kontaktuppgifter, arkivförteckningar och mycket annat.

som kom i kontakt med de sociala myndigheterna, och till dessa finns oftast särskilda register.

En typ av socialakter som särskilt bör lyftas fram är *barnavårdsmanaskapsakterna*, eftersom de kan ge unik information om utomäktenskapligt födda barns ursprung.

Med 1917 års *Lag om barn utom äktenskap* skulle en barnavårdsman utses för varje utomäktenskapligt fött barn, och för varje barn till föräldrar vars äktenskap upplöstes.

Barnavårdsmanen skulle, om det inte redan var erkänt, utreda faderskapet i syfte att garantera underhåll för barnet, samt tillse att fadern skötte betalningarna, att modern skötte uppfostran och i övrigt övervaka barnets välfärd.

I barnavårdsmanaskapsakterna finns bl.a. uppgifter om barnets hemförhållanden och hälsa, om moderns och faderns hemvist, yrke och ekonomiska förhållanden, anteckningar om föräldrarnas moral och leverne samt uppgifter om underhållets fullgörande och av barnavårdsnämnden vidtagna åtgärder.

Om barnet var utomäktenskapligt fött innehåller akten också en mer eller mindre utförlig faderskapsutredning, som kan ge ledtrådar om faderskapet

som inte finns i kyrkoböckerna. Namn och/eller personnummer räcker i regel för att söka fram akten. För individrelaterad information i sociala arkiv gäller i allmänhet 70 års sekretess, vilket kan inskränka tillgängligheten till det yngre materialet.

Barnmorskedagböcker

1881 blev det obligatoriskt att föra *barnmorskedagböcker* för barn födda i hemmet. Barnmorskedagböckerna ger information om moderns bostadsort, ålder, civilstånd, antal tidigare barn, barnets födelsetid, vikt och en del annat som rör graviditeten, förlösningen och barnet.

I stadskommuner var det vanligtvis hälsovårdsnämnden med stadsläkaren som ansvarade för denna verksamhet, medan det på landsbygden var ett ansvar under provinsialläkaren.

Städernas barnmorskedagböcker återfinns därför vanligtvis på kommunarkiven, medan lands- och köpingkommunernas finns på landsarkiven (för Värmlands del på Värmlandsarkiv i Karlstad).

I Värmland finns dock samtliga städernas barnmorskedagböcker utom Karlstads på Värmlandsarkiv. Vissa uppgifter i yngre dagböcker kan skyddas av sekretess.

Rösträtt och beskattning

Administreringen av det lokalpolitiska inflytandet och kommunaluppbörden har också avsatt arkiv med relevans för släktforskare.

Fyrktalslängder fördes på landsbygden (d.v.s. i landskommuner) över den del av befolkningen som var skattskyldig och därmed röstberättigad. Fyrktalet räknades fram utifrån hur mycket man betalade i statlig skatt, och låg till grund både för den kommunala beskattningen och för den kommunala rösträtten (1 fyrk = 1 röst).

I fyrktalslängderna framgår både hur mycket var och en skulle erlägga i statlig bevillning (och därmed något

om deras ekonomiska status) och hur många röster var och en hade på kommunalstämman (deras formella lokalpolitiska makt).

Fyrktalslängder fördes från kommunernas inrättande 1863 fram till rösträttsreformen 1909. Därefter är man hänvisad till debiterings- och uppbördslängder och röstlängder för motsvarande information.

Fyrktalslängderna är förda fastighetsvis (ung. som husförhörslängderna), varför man först bör ta reda på var personen var mantalsskriven.

I städer och köpingar tillämpades aldrig fyrkskalan som skatte- och rösträttsgrund. Där fördes i stället *röstlängder* för att dokumentera invånarnas röstetal. Fram till 1919, d.v.s. så länge röstetalet stod i relation till beskattningen, tar röstlängderna upp både påförd bevillning och det antal röster var och en hade. Från 1909 fördes röstlängder också på landsbygden (se ovan). Även dessa längder fördes fastighetsvis.

I *debiterings- och uppbördslängderna* registrerades kommunens skattskyldiga invånare.

Dessa längder kan ge information om bl.a. hushållets storlek, hur stor kommunalskatt var och en skulle erlägga och för vilka ändamål skatten skulle betalas.

I debiterings- och uppbördslängderna framgår också huruvida man faktiskt betalade sin kommunalskatt, vilket ger en viss inblick i privatekonomiska förhållanden och gör det möjligt att följa släktingar genom konjunkturen (under svåra år kunde det vara besvärligt att skrapa ihop till skatten).

Debiterings- och uppbördslängderna är förda i samma ordning som röstlängderna.

Andra kommunala arkiv

Ovanstående utgör endast en del av det kommunala arkivmaterial som kan vara användbart för släktforskare.

Andra kommunala arkiv med individrelaterat material som kan nämnas är familjebidragsnämndernas, arbetslöshetskommittéernas, valnämndernas, överförmyndarnämndernas och pensionsnämndernas.

Vidare finns information om dem som har varit anställda av kommunerna, antingen samlat i personalakter eller, för äldre tider, främst i protokollen och bland bilagorna till dessa. Kommunalpolitiskt aktiva släktingar kan också följas i protokollen.

Vad gäller boendeförhållanden har städernas bostadshus dokumenterats ur sanitär synvinkel av hälsovårdsnämnderna, i samband med deras bostadsinspektioner.

Även brandstyrelsernas brandsyneprotokoll kan bidra med information. Ritningar och annan dokumentation om bostäder finns i byggnadsnämndernas arkiv.

De kommunala arkiven finns som regel kvar i respektive kommun, och

Hos Karlstads kommunarkiv finns utöver de kommunala arkiven också major C. A. Nygrens porträttsamling, med porträttfoton på över 6 000 personer.

Porträtten är från 1800- och början av 1900-talet. Bilden ovan föreställer den unge konditorn P. F. Yhnell, som 1878 öppnade den s.k. "Yhnellska teatern" på den tomt vid Drottninggatan där Ähléns står i dag.

arkiv från upphörda kommuner förvaras av den nuvarande kommunen.

Vissa kommuner har dock deponerat sina äldre arkiv hos större arkivinstitutioner (Värmlandsarkiv förvarar t.ex. arkiv från Lysviks, Övre och Nedre Ulleruds, Ransäters, Sunne samt Östra och Västra Ämterviks kommuner).

Kom gärna på besök

Kommunala arkiv är överlag underutnyttjade som källa i historisk forskning, och detta förhållande gäller i allra högsta grad även inom släktforskningen.

Min förhoppning är att detta ska förändras, och att denna artikel något har underlättat för de släktforskare

som vill ta sig an det kommunala arkivmaterialet.

Adressen är Drottninggatan 32, tel 054-295848, expeditionstid 09 – 12.

Om kyrkoarkivalier

Av Roland Kihlstadius

Enligt 1686 års kyrkolag skulle kyrkoherden (kap 24, § 24) ha omsorg om kyrkans egendom i fast och löst.

Häri inbegreps även kyrkoarkivalier, vilka räknades till lösa inventarier och redovisades ursprungligen tillsammans med övriga tryckta böcker. Enligt kap 26, § 6 var det förbjudet, att till enskilda personer avyttra kyrkans lösören som böcker, brev och protokoll.

Till kyrkoboksarkivet räknades födelse-, dop-, vigsel- och dödböcker, husförhørs- eller katekismilängder, in- resp. utflyttnings- samt konfirmeringslängder. Arkivet innehöll även sockenstämmans och senare kyrkostämmans samt kyrkorådets handlingar, protokoll och räkenskaper, även skolrådets arkiv.

Vid sitt ämbetsövertagande skulle vederbörande prästman mottaga kyrkböcker samt förteckning över kyrkans behållna egendom, inventarier, skrud m m.

Brister och skador, som upptäcktes vid kontrollen, skulle ersättas av företrädaren eller dennes efterlevande. Inventeringsinstrumentet skulle enligt lag skrivas in i kyrkbok (kap 19, § 17 och kap 23, § 2). Vid förekommande biskopsvisitationer skulle samtliga kyrkböcker och inventarier uppvisas och granskas; detta kunde också ske i samband med avhållna prostvisitationer.

Föreskriven genomgång av kyrkoboksarkivets innehåll i anslutning till pastorsbyte utgjorde ett visst skydd mot arkivförluster.

Möjligheter att skydda sig mot boködeläggelse till följd av uppkommen våldeld var dock alltfjämt begränsade. Den enda förvaringsföreskrift, som fanns, gällde räkenskapsboken, inventarieförteckningen och andra kyrkans värdehandlingar.

Dessa skulle enligt kyrkolagen vara placerade i låst kyrkokista, som åtminstone erbjöd ett visst brand- resp. stöldskydd. Övriga bokbestånd förvarades antingen i prästgården eller i kyrkans sakristia.

Först i 1910 års ecklesiastika boställordning föreskrevs, att ett brandfritt valv skulle inrättas, om det vid ny- eller ombyggnad av prästgården funnes vara av behovet påkallat. Betydelsefullare var dock, att kyrkoarkiven blev underkastade bestämmelserna i den allmänna arkivstadgan av år 1900, som förutsatte åtgärder för fukt- och brandsäker förvaring av kyrkoarkivalier.

Serierna A-C, E-F motsvarar husförhörslängder, in- resp. utflyttningslängder, födelse-, vigsel- och dödböcker. Serien H innefattar bilagor till kyrkobokföringen. Övriga serier i ett kyrkoarkiv betecknas J-P.

Äldre husförhörslängder ansågs till en början vara utan särskilt värde, sedan nya längder upplagts efter en 5 eller 10 års period.

Denna topografiskt och familjevis uppställda bokföring av en församlings invånare är dock synnerligen värdefull ej minst för sentida släktforskare. Stadsförsamlingarnas bebyggare infördes kvarters- eller rotevis.

Riktigheten av angivna levnads- och giftermålsdata varierar i regel och bör därmed kontrolleras. Noterade upplysningar om nattvardsgång, läs- och katekeskunskaper kan dock anses vara korrekta, liksom förekommande anteckningar ang. vederbörandes ekonomi, hälsa, vandel osv.

Upprättade husförhörslängder, efterhand alltmer utförliga och tillförlitliga, blev föregångare till våra dagars församlingsböcker.

Källa: Sture Mårtenson, Värmlandsarkivalier i Göteborgs landsarkiv (Ystad 1956)

Fra fattigdom til velstående

Av Åse Engan

Jeg er norsk med noen røtter fra Värmland, nærmere bestemt fra Gunnarskog, og har lyst til å berette om min oldemor og hennes mor som begge var fra Gunnarskog. Min tippoldemor Cajsa Olsdotter, f. 5.2. 1820 i Gunnarskog – døpt i Gunnarskog kirke – døde i Norge, Akershus, Østre Aker på gården Bråten og gravlagt i Oslo, Gamlebyen kirkegård.

Hennes foreldre:
Far: Olof Carlsen, f. 1779, Stavnäs, død 1860

Mor: Chrestine Olsdotter, f.1780, Västerås, Bjelfvo, død 1843, Gunnarskog, Kjetterud

Den 27. november 1850 fødte Cajsa datteren Christine. Faren til barnet var Johannes Hjerpe, f. 5.7.1828 Wärm-land, Timmeråsen., døpt 6.7.1828 Gunnarskog kirke. Han var soldat og kanskje smed.

Johannes far var Klas Gevert, f.23.5.1795, Skäldstabacken, Lung-sund, død 11.2.1869, Forsnäs, Nyed. Han var spiksmed og torpare.

Johannes mor var Maria Holmberg, f. 21.6. 1795, Gunnarskog. Hennes far igjen var Olof Holmberg, smedmester på Fredros Bruk.

Cajsa var ikke gift med Johannes og Johannes mor var heller ikke gift med Klas Gevert.

Dette er litt av bakgrunnen til historien om Cajsa og datteren Christine som forlot Sverige og vandret til Norge ca 1855.

Jeg antar at det ble ganske tøft for Cajsa som alenemor i Sverige på den

tiden ,og det kan vel tenkes at det har vært flere svensker som hadde flyttet til Norge og i det området på Romerike som Cajsa flyttet til. På gården Ar-nestad er de registrert i folketellingen av 1865. Det var en liten gård og det har nok vært kummerlige forhold. Cristine måtte nok delta i arbeidet på gården etter hvert som hun vokste til. Hun ble konfirmert i Nes kirke 1865. Hun har nok lært en god del der, for da hun ble voksen nok fikk hun

Hagbart var nok glad i hverandre og fortsatte samlivet og giftet seg 15. april 1884 i Paulus kirke i Christiania (Oslo). De fikk til sammen ti barn. Forretningen gikk veldig bra og de ble velstående. De hadde mange i sin tjeneste som Christine og hadde delvis i sin husholdning. Moren var også med henne. De hadde en stor og velutstyrt leilighet i Gamle Oslo (Gamlebyen). Etter hvert kjøpte de en gård, Bråten; i Østmarka utenfor

Oslo. Stedet var ment å fungere som et feriested om sommeren, men de likte seg så godt der at det ble helårsbolig. Gården var en skogsgård som lå ved et stort vann (Nøklevann). Hagbart reiste med hest og vogn til sin forretning i Oslo og ungene ble også fraktet til skoler gjennom skogen og ned til byen.

Gården ble ivaretatt av leiet hjelp samt Christine og hennes mor Cajsa. En av barna, min grandtante, fortalte at hun hørte Cajsa (sin mormor) lese aftensbønn på svensk om kvelden før hun sovnet. Cajsa hadde også som oppgave å stelle småjentene – flette håret og se etter at de var rene. Hagbart drev med jakt og fiske i fritiden , diktet litt ,og skrev om jaktturene på vindusrutene med en diamant. Disse har vi tatt vare på i familien. Christine rodde ut på Nøklevann og fisket. Det er et bilde av henne om dette i en bok om Østmarka. Ungene moret seg med å ri på hestene og de hadde fine jakthunder å leke med.

Cajsa Olsdotter

huspost i Oslo hos grosserer Frithjof Gunerius Rasmussen som drev en stor forretning i korn og mel. Der traff hun grossererens fetter,(cusin), Hagbart Adolf Hansen, som etter flere år ble hennes ektemann. Hagbart bodde og var i lære hos fetteren og han etablerte senere sin egen forretning i mel og korn som gikk veldig bra. Christine og Hagbart fikk fire barn før de giftet seg. Hun ble ikke akseptert som frue av hans familie, selv om de også kom fra familier som hadde slått seg opp. Hagbart selv var fra en fattig vognmannsfamilie, men han var flink og ble en velholden grosserer/kjøpmann med egen forretning. Christine og

Det må ha vært et godt liv, og Hagbart sang bl.a. ”Om engang från Wärm-land jag tager mig en mö, då vet jag at aldri de Ångar ” til sin hustru som han var glad i. Barna fikk etter datiden god utdanning. To jenter ble lærere, en gutt ingeniør og de andre en handelsøkonomisk utdanning. En av jentene ble værende hjemme og stelle for sine gamle foreldre. Det var vanlig den gangen.

Christine må ha vært en svært dyktig kvinne. Født i fattigdom i Gunnarskog og en kummerlig oppvekst på en gård på Romerike i Norge, og til å styre en stor og rik husholdning. Et stort sprang. Hun var også veldig rettskaffen og generøs. Et eksempel: Hun etterga en ganske stor gjeld som en slektning hadde til henne. En datter forteller at da moren forstod at livet nærmet seg slutten tok hun

Christine Johannesdotter

farvel med alle barna, og sa at de måtte holde sammen. Hun la seg ned og sovnet stille inn den 27. desember 1910.

Dette var en liten fortelling om to svenske kvinner; en alenemor Cajsa og hennes datter Christine, fra Gunnarskog i Sverige. En gammel kaffekobberkjele har jeg som Cajsa tok med seg over grensen. Den er et symbol på det livet de hadde, og som vi tar vare på i familien.

Jeg har vært i Gunnarskog noen ganger og bl.a. i den vakre kirken der som Cajsa og Christine har vært knyttet til. Jeg har også lett etter kjente navn på kirkegården. Har en ganske stor database av forfædrene til Cajsa og Christine, men tar gjerne imot informasjon om noen har kjennskap til slektningene deres. E-post: aasenga@online.no

Värmlänningar till Hälsingland

Många värmlänningar kom till sågverken vid Ljusnan när de stora sågverken byggdes 1850-1870 i Hälsingland. Söderhamn och kranssocknar som Söderala fick mer än dussinet sågverk och brädgårdar på kort tid.

Kunnig arbeidskraft hämtades till mycket stor del från Värmland. Firma James Dicksons anläggningar i Värmland (Edsvalla mm) bidrog till stor del att täcka arbeidskraftsbehovet vid deras nya sågverk i Askesta (Söderala

socken) och brädgården och hyvleriet i Sandarne (inom Söderhamns stads ägor). Värmlänningarna vid Ljusnes och Bergviks industrier är andra tydliga exempel i samma bygd.

Man skulle nästan kunna påstå att Söderhamn var en värmländsk stad under några decennier, så starkt var inslaget av inflyttade värmlänningar till staden och dess omgivning.

Värmländska pratades inte bara av de inflyttade, utan även av deras barn. Vid Askesta sågverk (1858-1917) där

min morfar Ivar växte upp, hördes värmländska långt in på 1920-talet.

Mera om allt detta kan man läsa i min skrift ”I Söderhamns stadskvarter 1890” som bygger på folkräkningen det året.

Där beskrivs befolkningens födel-seorter och yrken - kvarter för kvarter. Den finns att beställa på forskarföreningen ALIR:s hemsida i Söderhamn. Kika gärna på min sajt <http://hem.passagen.se/arbra1910>

Jan Erik Hallström

Arbetet med Sveriges dödbok 5 är i slutfasen

■ Nu pågår slutredigeringen av Sveriges dödbok 5, som kommer att omfatta åren 1901-2009.

Tack vara Anna-Lena Hultmans energiska stab av registrerare har det kommit in ganska exakt 2.500.000

poster avseende perioden 1901-1946, vilket är en häpnadsväckande hög siffra.

Anna-Lena Hultman och Carl Szabad har under flera månader sammanställt, strukturerat, kompletterat,

tvättat och finputsat materialet så att kvalitén på innehållet ska vara så hög som man rimligtvis kan uppnå med de förutsättningarna.

Saxat från Rötter 20100422

Bylocks bibel

Liksom många hembygdsföreningar har även Nyeds Hembygdsförening som gåva fått äldre familjebiblar.

Många av dessa har en okänd bakgrund även om många tidiga ägare skrivit sina namn .

När jag i juli 2007 besökte Hembygdsgården (kallas numera Gammegården) och såg bibelsamlingen hittade jag en bibel i vilken tidigare ägare skrivit sina namn.

Den första ägare verkar vara Magnus Bylock från Jonsbyn . Och året 1783. När man söker i husförhörlängden för Nyed 1776-1782 så hittar man en

Magnus Larsson Bylock född 1736 med hustru Annika Ersdotter och 4 barn. Nästan samma information om ägandet finns även 1788 - det år Magnus dör. I den 22-sidiga! bouppteckningen Nr 1788:325 är den ”Större Bibeln” värderad till 3 Rdr. Bland övrigt lösöre är endast ett föremål värderat högre - ett väggur för 6:32. ”Nils Nilsson i Jonsbyn tillhörig” står det sedan. Kan han ha varit nästa ägare? Eller en senare ägare? Stilen verkar 1800-tal.

Slutligen finns *E Magnusson* i Jonsbyn 1794. Detta är Magnus son Eric. Vi återkommer till honom senare.

Till skillnad från vanlig släktforskning får jag här gå framåt i tiden. Jag utgår från Magnus och ett av barnen - Eric - kan jag följa i husförhörlängderna ända tills Nyed AI:11b (1831-1835).

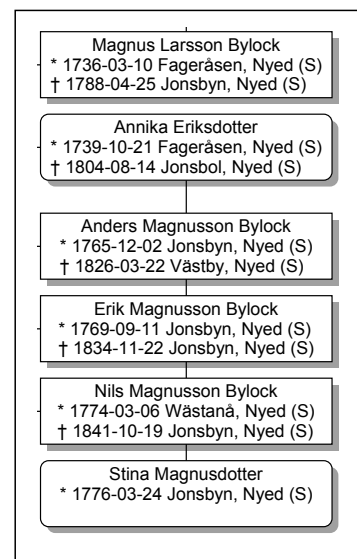
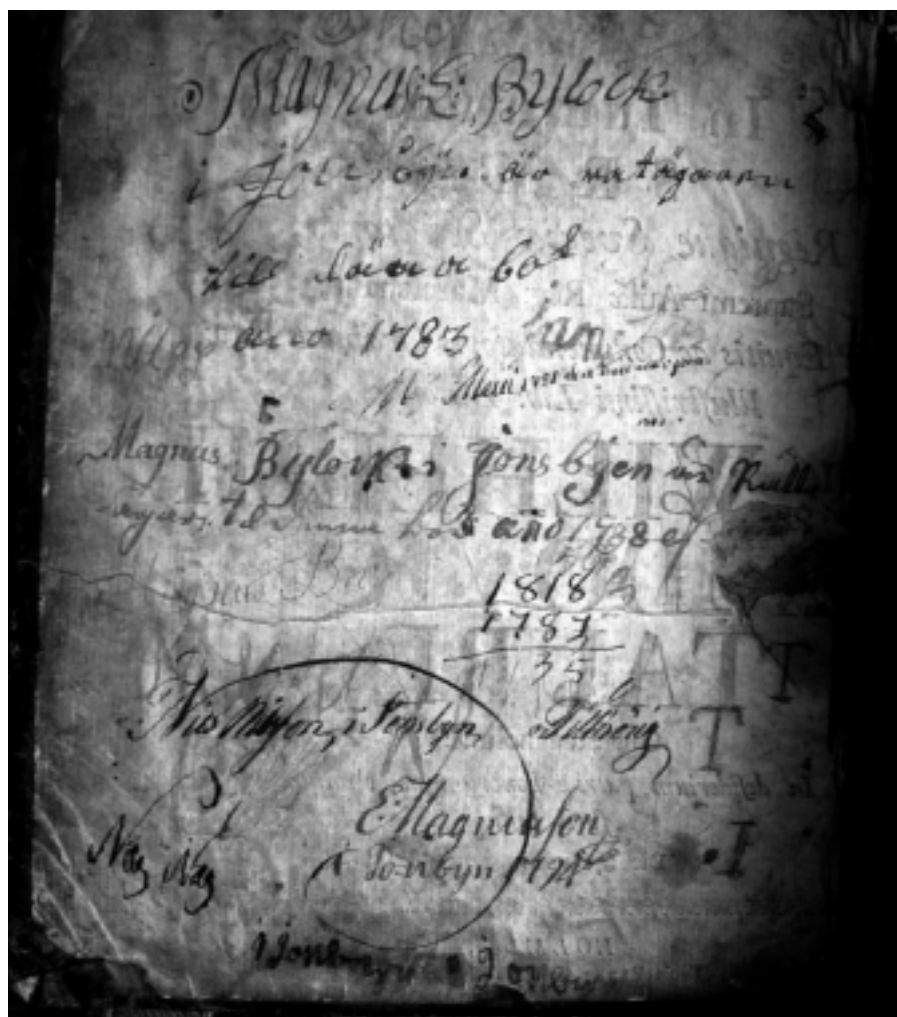
En annan son till Magnus - Anders född 1765 visar sig vara anfader till inte helt obekante Olle Bylock, gift med författarinnan Maj Bylock.

I januari i år fick redaktören en liten artikel från Kenneth Blom. Artikelnen handlar om *Eric Magnusson Bylock*.

Min lilla utredning av Bylocksläkten utgående från denna släktbibel innehöll även Eric Magnusson varför kontakt etablerades och vi beslutade koppla samman dessa utredningar.

Kenneth Bloms artikel hittar du på sidan 10

Olle Andersson

Magnus Bylocks familj.
Annika Ersdotter är dotter till Erik Jonsson, Fageråsen.

Erik Jonsson-släkten har en släktförening med egen hemsida:
<http://www.nollfemfyra.com/erik>

Foto: Olle Andersson

Militära meritförteckningar på SVAR

Om du har officerare eller underofficerare bland dina förfäder så lönar det sig att botanisera i de militära meritförteckningarna som SVAR nu har lagt ut på nätet. Observera dock att man måste ha abonnemang hos SVAR om man sitter hemma och forskar. Samlingen omfattar i stort sett tiden fram till år 1840 och består av lösa handlingar av ganska oenhetlig natur, men trots det mycket matnyttiga för släktforskaren. Så här kommer man till meritförteckningarna:

- gå till SVAR
- klicka på "Skannat material"
- klicka på "Meritförteckningar"

Sedan kan du välja mellan:

- Svenska indelta regementen
- Finska indelta regementen
- Artilleriregementen
- Männingsregementen och ståndsdragoner
- Värvade regementen
- Staber och brigader mm

Inom dessa avdelningar är förbanden ordnade alfabetiskt. Bland svenska indelta regementen finner du t ex två volymer avseende Närke-Värmlands Regemente:

- 1614 – 1799
- 1800 – 1811

och en volym avseende Värmlands Regemente 1812-1840

Värmlands fältjägare är av någon anledning inte registrerat bland de värvade regementena utan återfinns bland de indelta med tre volymer:

- 1745 – 1821
- 1822 – 1842
- 1845 – 1868

Som exempel har jag slumpvis valt ut en meritförteckning från 1718 avseende fänriken Carl Gadd vid Närke-Värmlands Regemente. Texten är något moderniserad för att göra den mer lättläslig:

Anno 1711 den 20 mars blivit antagen till förare vid Livkompaniet. Sedermera uti juli månad 1712 avancerad till sergeant, samt uppå Landrügen (= ön Rügen) undfått hans excellens kungliga rådets och fältmarskalken greve Stenbocks fullmakt av den 19 september 1712 på sekundfänrik vid samma kompani. Sedan 14 dagar före Gadebuschslaget blivit sjuk i Rostock och sedermera förd till Wismar, och under samma tid varit kommenderad på tvenne skarpa partier. Det första träffade en mil på andra sidan Zassol (?) med 400 ryssar kavalleri, och det senare 1/4 mil från Schwaan (stad i Mecklenburg) med 600 ryssar kavalleri under herr överstelöjtnant Nolkes kommando. Sedermera den 23 januari 1715 kommit hem till Sverige, och då regementet 1716 marscherade till Norge blivit hemkommenderad att hava uppsikt på en kvantitet munderingar som låg på Örebro slott. Har alltså tjänat Hans Majestät uti 7 års tid. Dess ålder är 29 år.

Lars Gunnar Sander

Kyrkboksregistret

"Kyrkboksregistret – vi behöver din hjälp" så löd uppmaningen i förra numret av VärmlandsAnor. Uppmaningen har resulterat i ett bra gensvar vilket innebär att vi nu har ytterligare 17 församlingar på gång med registrering av f/v/d. Det aktuella läget hittar du på vår hemsida under fliken: **Innehåll a-ö - Kyrkboksregister på gång.**

Trots det fina gensvaret efterlyser vi ännu fler bidrag till nästa utgåva av vår CD Värmlands Kyrkboksregister. Därför kommer nu samma uppmaning som stod i förra numret:

Om du kan tänka dig hjälpa till med inmatning, korrekturläsning mm eller du kanske redan har registrerat födde, vigde och/eller döda i någon församling och kan tänka dig att låta föreningen disponera ditt material för inläggning på nästa skiva.

Är du intresserad att hjälpa till, hör av dig till:

Gunnar Jonsson
kilagenealogen@telia.com

eller

Jens-Åke Nilsson
jenske.nilsson@telia.com

Rödsotsepidemi i Nyed 1810

Av Kenneth Blom

Vid sökning efter anor till min morfar kom jag så småningom fram till paret Erik Magnusson Bylock (1769-1834) och Maria Pärsdotter (1771-1841) i Jonsby, Nyed och vars åttonde barn Anna (1811-1856) som var min mfmmm.

Där gjorde jag den fasansfulla upptäckten att parets samtliga första sju barn födda mellan 1793 och 1809 avled under en och samma oktobervecka 1810 i vad som i Nyeds församlings dödsbok anges som rödsot.

Detta faktum fick mig att studera dödsboken närmare och kunde konstatera att de första fallen av rödsot finns noterade i augusti i familjen Andersson på Näs.

Totalt finns i Nyeds församling 5 noterade dödsfall i rödsot i augusti, 35 i september, 46 i oktober, 6 i november och 1 i december samma år. I stort sett samtliga 93 dödsfall avser barn med undantag för enstaka piga och dräng.

I tillägg till övrig barnadödlighet måste detta ha varit en katastrof för bygden och drabbade familjer.

Jag har svårt att föreställa mig Erik och Maria framför de sju kistorna i kyrkan den 21 oktober 1810 då för övrigt ytterligare 12 barn begravdes. Deras sorg kanske dämpades då de på nytt blev föräldrar till Anna (1811) och även Magnus (1814).

Man kan bara spekulera i vad som orsakat detta utbrott i rödsot, dvs. dysenteri. Otjänligt vatten eller var det en smitta som fördes till Näs i Nyed och sedan spred sig bland barnen i bygden?

Kan det ha varit så att det var en hemförlovad indelt soldat som hade rödsoten med sig, dvs. den s.k. fältsjukan, från det s.k. finska kriget (som dock avslutades året innan) eller från annan smittohärd? Kanske finns det någon som vet mera om denna förödande lokala epidemi.

(Den här typen av information är ju mycket värdefull för vår förståelse av våra förfäders vardag med dess sorger och glädjeämnen.

Hör gärna av dig om du har något svar på Kenneths frågor.

Kenneths e-mail:

kennethbl@swipnet.se

eller om du har andra exempel som blixtbelyser äldre tiders livsvillkor får du gärna höra av dig till ake.hornqvist@hammaro.st

Red.anm.)

FAKTARUTA

RÖDSOT

Dysenteri (förr rödsot) är en akut tarminflammation. Den kan orsakas av bakterier eller amöbor som oftast kommer in i matspjälkningskanalen genom att man äter infekterad mat. I tarmarna uppstår då en inflammation som allvarligt försämrar allmäntillståndet.

Smittan sprids från dåligt vatten och mat men även direkt mellan människor.

Det finns inget vaccin mot dysenteri men den går att bota med antibiotika. Viktiga symtom är intensiv diarré och blod i avföringen. Rödsot var en väldigt vanlig sjukdom innan 1900-talet.

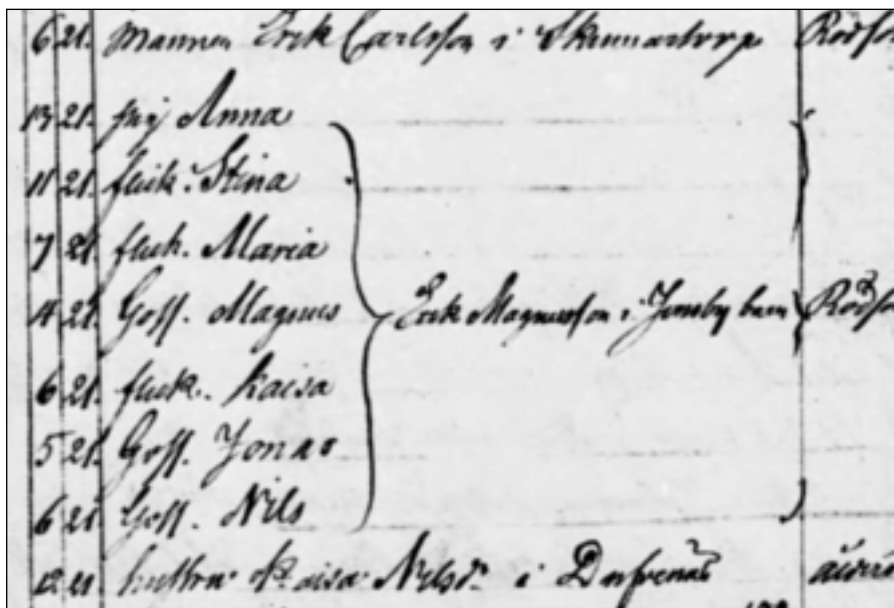
Saxat från Wikipedia

Tilläggsinformation:

Erik Magnusson Bylocks morfar var Erik Jonsson, anfader till Erik Jonsson-släkten från Fageråsen i Nyeds församling.

Släktföreningen har egen hemsida:
<http://www.nollfemfyra.com/erik/>

Skärmdump från SVAR. SVAR Bildid: C0038570_00038
SE/VA/13409 Nyed F:3 (1796-1850) Bild 32 / sid 55

Boktips

Vasatidens samhälle – en vägledning till arkiven 1520-1620 av Jan Brunius. Utgiven av Riksarkivet i dec 2009. Kan beställas från SVAR. Pris 200 kr plus porto. ISBN: 978-91-88366-86-3.

”En samlad översikt över vasatidens samhälle och arkivens stora källmaterial har saknats.” Så presenterar Riksarkivet den bok som de utgav strax före jul med docenten och förste arkivarien, Jan Brunius, som författare.

Boken har ett brett anslag varför det omedelbart matnyttiga för en släktforskare står att finna i kapitlet ”Fogdar, bönder och skatter”, vilket omfattar 1/3-del av antalet sidor i boken.

Det största arkivbeståndet från 1500-talet utgörs av landskapshandlingarna. Drygt 19 000 räkenskapsböcker på nära 600 hyllmeter. Detta utgör i runda tal 2/3-delar av det ursprungliga materialet.

Då som nu var skatten en årligen återkommande börda. Räkenskaperna upprättades av kungens fogdar. De inledande årgångarna innehåller bara klumpsummor men från mitten av 1530-talet effektiviserades skatteredovisningen och uppdelas så småningom på varje enskild skattebetalare.

Fr.o.m 1540 upprättades årligen en jordebok där gårdens skattetal taxerades. Skatten – eller årliga räntan som den kallades – var uppdelad på huvudskatt, dagsverken och fodring. Huvudskatten betalades i pengar eller varor. För värmlänningarnas del var oxar och järn det vanligaste betalningsmedlet.

Det kyrkliga tiondet inkorporerades i fogdarnas årliga räkenskaper fr.o.m slutet av 1550-talet. Dessa längder visar varje bondes tionde i de olika sädesslagen, ibland också i andra grödor t ex ärtor och bönor.

Utöver de årliga skatterna förekom s.k. extraskatter enligt följande:

- Gärder och hjälper 1535
- Silverskatten 1560
- Brudskatter 1563 och 1579
- Hjälp- och silverskatt 1569 – 1570
- Älvsborgs lösen 1571
- Köpsilverskatt 1573
- Drängpenningar 1576 – 1577
- Hjälpsskatter 1599 – 1601
- Hjonelagspenningar 1609 – 1611
- Älvsborgs lösen 1613
- Boskaphjälp 1620 – 1641
- Kvarntull 1625 – 1627

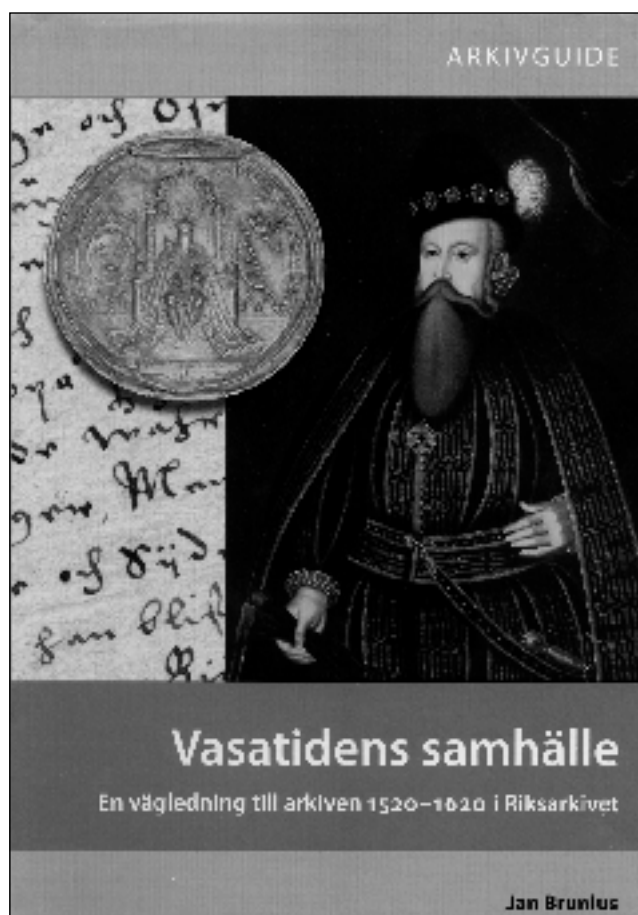
- Kvarntullsmantalslängder 1628, vilka sedan blev upphovet till den långa serie av mantalslängder som årligen fördes ända fram till 1991.

I boken redogörs för vilka årgångar av längderna som finns bevarade samt var man kan finna dem.

För den som vill ha en specifikt värmländsk redovisning av källmaterialet från den här tiden, vill jag rekommendera Lars Erik Westlunds digra verk ”Skatterna i Ekshärads och Råda socknar under 1500-talet.” Boken anmäldes i VärmlandsAnor 2008:4.

I det här sammanhanget vill jag också slå ett slag för Peter Olaussons ”Vägar till värmländsk historia”. Den boken bör ingå i varje värmländsk släktforskarens bibliotek. Den är utgiven 1999 av Värmlandsarkiv.

Åke Hörnqvist

Bouppteckningsregister

Om kyrkoarkivalierna är ingångskäl-
lorna för en släktforskare, är det ofta
bouppteckningarna som kommer
därnäst.

För de som ännu inte börjat forska
i dessa mycket intressanta handlingar,
vill jag tipsa om de boupptecknings-
register som finns i forskarsalen på
Arkivcentrum. (För att spara utrymme
skriver jag inte ut orden häradsrätt
eller tingsrätt).

Arvika	1971 – 2001
Filipstad	1761 – 1944
Fryksdal	1737 – 1860
Färnebo	1698 – 1899
Gillberg	1737 – 1859
Grums	1719 – 1860
Jösse	1737 – 1860

Karlstad	1737 – 1897 1900 – 1969 1991 – 2001
Kil	1737 – 1860
Kristinehamn	1758 – 1899 1971 – 2002
Mellansysslet	1917 – 1970
Nordmark	1739 – 1864
Nyed	1737 – 1852
Näs	1729 – 1859
Sunne	1991 – 2001
Visnums	1736 – 1860
Väse	1751 – 1860
Älvdal	1690 – 1860 1890 – 1915 1935 – 1947
Ölme	1739 – 1876

De äldre registren är upprättade
på 1940-50 talet av personal vid
landsarkivet i Göteborg, eftersom
originalhandlingarna fanns där fram
till 1998.

Registren fram till och med 1860
är fotograferade och digitaliserade av
Arkiv Digital och ingår i deras digi-
tala utbud. Där hittar du dem under
resp. härads- tingsrätt.

Registren efter 1860 är dock inte
fotograferade, varför sökningar måste
göras på plats på Arkivcentrum. Om/
när register saknas för vissa perioder
kan det ibland dock finnas andra sök-
vägar att tillgå som t.ex. dödslistor.

Ta gärna kontakt med Arkivcen-
trums expeditionspersonal så kan de
vägleda dig till rätt sökvägar.

Åke Hörnqvist

Kristinehamns Släktforskargrupp Höstens program

Måndagen 27 september, mellan
kl.15.00 och 18.00.

Dagträff. Informationsbyte, tips
och allmänt gagg. Bo Axelsson och
Gunnel Larsson kommer att finnas
på plats.

Torsdag 30 september, kl.18.30.
Dis/Disbyt med Kjell Hasselroth.
Han skall bl.a. visa oss hur man
använder Disbyt.

Onsdag 13 oktober, kl.19.00.

Biblioteksväll. Då kommer Bennie
Åkerfeldt och berättar om Resande-
folket. Med sig har han trubaduren
Pelle Jageby.

Torsdag 21 oktober, 18.30.

Frågekväll. Vi försöker lösa problem
och knyta ihop släkt.

Torsdag 18 november, kl.18.30.

Brage Lundström från Västerås
berättar om smedernas levnadsför-
hållande i släktforskningen.

Allt sker på Biblioteket, i hörsalen,
en trappa upp.

Släktforskargruppen i Arvika

Gruppen träffas den första måndagen i månaden kl 17 00 – 19 00 på biblioteket i Arvika.

D v s 6/9, 4/10 och 1/11.

Decembermötet är ännu inte bokad.

Zakrisdalsdepån Visning måndag 21 juni

Inom ramen för projektet ”Upptäck Karlstad” kommer det att ske en visning av arkivdepåerna i Zakrisdalsberget (gamla ammunitionsfabriken).

För att komma fram till porten skall du åka så här: Om du kommer från Bergvikshållet skall du svänga höger in på Ullebergsleden och därefter ta andra infarten till höger. Kommer du däremot från Skoghallsvägen, skall du ta in på Ullebergsleden och sedan tredje avfarten till vänster.

Vägen heter Zakrisdalskroken och visningen börjar kl. 18 00.

Folkbokförings- jouren

Folkbokföringsjouren tar fram information i kyrkoarkiven som är låst av sekretess och som du inte själv kan ta del av i vår forskarsal. Från och med den 15 maj gäller nya rutiner för jouren vid Arkivcentrum.

Öppettiderna kommer att vara 13 00 – 15 00 varje dag, förutom de dagar forskarsalen stänger 12 00. Då är jouren öppen 10 00 – 12 00.

För att få hjälp av jouren anmäler du dig till expeditionspersonalen.

Överskotts- information

En av våra medlemmar har varit och letat efter släktingar i Nyköping. Efter tålmodigt sökande fann han så småningom sin anförvant men på vägen dit noterade han lite data om andra värmlänningar som han hittade:

Johanna Andersdotter, född 1860 17/12 i Färnebo fs, flyttat från Halla fs till Flättna säteri, (Nyköpings) S:t Nicolai fs 1885; piga där. (sidan 207 i hf).

Drängen Joh. Hans Frithiof Westergren, född 1860 20/12 i Stockholm Hustru **Maria Stina Andersdotter**, född 1855 16/9 i Fågelviks fs Dotter Elin Vilhelmina, född 1883 11/12 i Bergshammars fs Husförhörslängd för Nyköpings S:t Nicolai 1881-1885 (AIB:21) På sidan 44, Ullevi rusthåll.

Fabriksarbeterskan **Anna Katarina Flink**, född 1837 26/9 i Östmark, flyttat från Helgona 1880. På sidan 104, Hargs färgeri.

Förra hushållerskan **Katarina Jonasdatter Jansson** (sic!), född 1823 14/8 i Grava fs, flyttat från Lunda fs 1878, flyttat till Stockholm 1881 Inhyes änkan **Karolina Henriksson, född Nilsson**, född 1819 ./8 i Väse fs, änka 1863 12/12 På sidan 109, Stora Kungsladugården

Sommartider på Arkivcentrum

Under perioden 15 maj – 14 sept har forskarsalen på Arkivcentrum öppet: måndag – fredag från kl 10 – 16.

Johan Kullander i Molkom

Från Britt-Marie Gerdin i Kungsängen har inkommit ett erbjudande.

Hon vill gärna dela med sig av sin forskning kring Johan Kullander, bokhållare i Molkom under ett antal år i mitten av 1700-talet.

Hon har en sammanställning omfattande 40 sidor med ett stort antal personer och familjer. Om någon av tidningens läsare har denne bokhållare i sitt släkträd, är Britt-Marie tacksam för en kontakt.

Adressen är: Gnejsstigen 4, 196 33 Kungsängen eller e-post: per.gerdin@tele2.se

Höstens program - Karlstad

Torsdag 16 september

Kl 18 30 Arkivcentrum, vån 7

Hitta borttappade anor med Disbyt

Kjell Hasselroth informerar om hur man använder Disbyt som en genväg för att hitta släktingar som flyttat eller av annan anledning inte kan hittas i kyrkböckerna.

Torsdag 14 oktober

Kl 18 30 Arkivcentrum, vån 7

Från postryttare till Posten AB

Bertil Enell berättar om Postens historia.

Torsdag 4 november

Kl 18 30 Arkivcentrum, vån 7

Forska i adelssläkt

Den förste von Post stupade i slaget vid Landskrona 1677. Olle von Post berättar om att forska i en släkt med

udda namn och som är väl dokumenterad.

Torsdag 2 december

Kl 18 30 Arkivcentrum, vån 7

Karlstad i förändring – en tidsresa

Olle Nilsson, arkivpedagog på Värmlandsarkiv, berättar en spännande historia med utgångspunkt från den CD, som arkivet producerat om kvarteret Mercurius i Karlstad

Osannolik fader

Av Bernhard Granholm

»Jag söker uppgifter om vem som var far till Olof Månsson, f oäkta 1816-06-04 i Edeby, Övre Ullerud. Hans mor var Stina Arvidsdotter f 1772-07-18»

Detta förekom under ”Anor sökes” i *VärmlandsAnor* för något år sedan. Efter något sökande i Kils härads dombok för år 1817 återfanns följande protokoll:¹

Kronolänsmannen Anders Liungquist har instämt soldaten Magnus Nilsson Edman vid Kongl Nerikes regemente och pigan Stina Arvidsdotter i Edeby angående för med varandra övat lönskaläge varav pigan havande blivit och en ännu levande son framfött. Svaranden inlämnar en skrivelse innehållande förening mellan honom och Stina:

»Att jag Magnus Nilsson Edman som varit uti samlag med pigan Stina Arfwidsdotter och har sedermera avlat en son - - - årligen erläggga såsom barnaskötsel tre rdr 16 sr banco och 1 par skor åt henne och ett par skor åt gossen, räknat från födseln till dess att piltgen blifwit 12 år - - -«.

Först kommer givetvis identifiering om det är rätt *Stina Arvidsdotter*, som förekommer i domboken. Möjligheten att det finns fler än en person med samma namn kan finnas, även om namnet inte hör till de vanligaste.

Nästa steg blir sedan att undersöka vem den angivna fadern kan vara. Namnet *Månsson* verkar rimligt. Ibland anges namnet på det födda barnet samt födelsedatum i domboken, vilket ytterligare ger styrka åt identifieringen. Här är det den vanliga kontrollen av personer, som gäller.

Hur pass säkert kan man nu bedöma sannolikheten av att det är rätt fader

som anges. Året var 1816 och då hade för ca sex år tillbaka kvinnan befriats från att dömas av världslig rätt för lägersmål mellan ogifta.

Om det var hor gällde för kvinnan fortfarande bötebeloppen enligt 1734 års lag. För mannen gällde beloppen fortfarande även för vanligt lägersmål.

Att Stina i det här fallet hade uppgivit Magnus som far till hennes barn tydde på att hon var säker på att det verkligen var Magnus hon umgåtts med. Även Magnus agerande är betydelsefullt för bedömning av sannolikheten.

Jag har funderat på hur man skall tolka uppgifterna i ett domboksprotokoll med tanke på sannolikheten av ett faderskap. Jag skall här försöka att ge mall för hur man kan bedöma sannolikheten. En sådan bedömning kan ju inte bli exakt utan kan endast tjäna som riktvärde.

Som värderingsmodell för bedömningen vill jag begagna mig av den gradering *Urban Sikeborg* använder i *Ge historien liv!* i 1998 års årsbok.² Hans värderingar kan sammanfattas i följande tabell:

Tabell 1

Omdöme
Sant
Sannolikt
Troligt
Möjligt
Osant

Bedömningen *Sant* i tabellen återkommer jag till.

Sannolik fader

I exemplet ovan bedömer jag Magnus som sannolik fader. Detta på grund av att han så oförbehållsamt tar på

sig skulden och är villig betala för barnets skötsel. Att han gör det just i form av skor är en kuriositet, som inte är vanlig.

Motiven för att ta på sig skulden kan vara många: kärlek till Stina, önskan att göra rätt för sig, tryck från omgivningen eller något annat.

Det kan ju också finnas vittnen, som Stina skulle kunnat använda sig av, men som inte behöver kallas in. Detta skulle i så fall ha ökat kostnaderna för Magnus. Ett *erkännande* ligger i de flesta fall inom värderingen sannolik fader.

Ett annat kriterium för sannolik är de fall där den förmenta fadern först nekar, vittnen ger halft bevis, den svarande åläggs fria sig med ed och kan eller vill sedan inte svära sig fri.

Detta med mened utgjorde och utgör för många än i våra dagar en kraftig spärr.³ Det var inte enbart domstolens straff som avskräckte, utan för många var hotet mot ”själens salighet” en realitet.⁴ Som huvudregel vill jag bedöma *bristande i eden* som skäl för bedömningen sannolik fader.

Här måste man dock studera det enskilda domstolsprotokollet noga. Om den tilltalade var *en av flera* som kunde vara skyldig, och han själv inte var säker på om barnet var hans, så kanske han avstod från eden för säkerhets skull.

Här inträder i så fall en osäkerhet och bedömningen bör bli trolig fader.

Trolig fader

Inom bedömningen trolig fader anser jag i huvudsak finnas de som fällt på grund av *vittnesmål*.

3 Granholm 1998a, s247f

4 Thunander 1992, s86.

1 Kils hr 1817 14/3 vt brottmål §28

2 Sikerborg 1998, s23

Min motivering för detta är att de flesta vittnesmål är från sådana som har sett kontrahenterna ligga tillsammans, men i regel inte sett dem ha samlag.

Det finns dock undantag. I Kils härad vid Säby gård till exempel hade ett vittne genom fönstret i drängkammaren blivit varse drängen Nils och hustru Cajsa ”ligga i sådan ställning uti sängen, som vid samlag äger rum”.¹

Dock så är det inte alls säkert att det blivit ett barn avlat just vid de bevitnade tillfällena. Man måste vara uppmärksam på och skilja på detta.

Ett lägersmål var fram till 1864 i sig straffbart och ansågs förkastligt både som hot mot bondesamhällets struktur och mot Guds lag.

I det refererade målen är det sannolikt att det förekommit samlag, men för släktforskaren är det ju viktigare att kunna belägga ett faderskap och för detta kan man här högst ange ”troligt”.

I början av 1800-talet verkar utvecklingen gå mot att domstolsprocessen mera blir en ekonomisk uppgörelse än ett kyrkligt beivrande av en förbjuden handling. Målen blir mer inriktade på att utdöma underhåll för barnet.

I många fall väntade också kvinnan att ange sin partner så att preskriptionstiden på två år för mannen hann att löpa ut. I dessa fall bör kvinnan ha varit säker på sin sak, vilket kan anses vara gränsande till sannolik fader.

Ett viktigt vittnesmål var också vad de kvinnor, som bistod vid förlossningen, hade att berätta. Här fanns ju folktron att *förutsättning för en riskfri födsel var att kvinnan sanningsenligt angav barnfadern*.² Detta bör ha gällt fram ungefär t o m 1700-talet.

Det kan diskuteras om ett sådant vittnesmål egentligen borde göra faderskapet sannolikt även om vederbörande inte blir fälld. Domstolarna

tog ofta särskilt hänsyn till sådana vittnesmål. Exemplet under problem och osäkerhet nedan visar att denna metod kunde vara säker.

En annan grupp där jag som huvudregel vill ge bedömningen trolig fader är de som *rymmer* eller *uteblir*. Här måste man dock studera övriga omständigheter, som kan göra den angivne mer eller mindre trolig.

Möjlig fader

Förhållandet möjlig fader utgörs av resterande fall. Det gäller generellt när det finns en angiven man, som inte kunnat fällas på grund av att han *nekar*. Detta gäller inte de, som friar sig med ed. Till dessa återkommer jag längre fram. Dock finns här några väsentliga situationer, som komplicerar bedömningen. Det är till exempel när det antyds eller till och med bevisas att kvinnan haft samlag med flera. Då finns det flera möjliga.

Jag har den uppfattningen att medvetet oriktig angivelse var sällsynt. Falsk eller ohemul angivelse kunde ju rendera till böter. Dock finns här en reservation när det gäller relationen husbonde-piga. Före tillämpningen av 1778 års kungabrev kunde man tänka sig att i de fall när en husbonde utnyttjat sin piga, hon istället angav drängen. Det var billigast för alla parter och kunde kanske ske efter en ekonomisk uppgörelse. Från tiden efter 1778 fanns även möjligheten för kvinnan att avstå från att angiva sin lägersman och kunde här ange denne som *okänd*.³ Också här kan man ana ”pengar under bordet”.

Före 1736 var det också kostsammare för en piga att ange sin gifta husbonde. Hon fick böta för enkelt hor även om mannen inte kunde fällas. Efter 1736 dömdes kvinnan som för vanligt lägersmål om den angivna gifta fadern kunde svära sig fri.⁴

Ett troligt exempel på nämnd strategi är då kvinnfolket Johanna på kronorusthållet Vallaröd i Södra Åsbo härad vid ett lägersmål först anger en dräng född i Danmark. Sedan ändrar hon sig och säger att ingen annan är barnafader till hennes oäkta barn än husbonden, en gift major, vilken år 1723 då hon där tjänte, begynt hävda henne i brygghuset och ”i samma hus åtskilliga gånger sedermera sammanlägrat”. Hon beklagar sig att hon av majoren varit förledd att bekänna på rymde drängen.

Vid nästa ting ändrar Johanna sig igen och beskyller åter drängen att ”henne med barn rätt”.⁵ Hon döms till 5 dalers böter, vilket är det taktiskt erhållna resultatet enligt föregående resonemang. Enkelt hor skulle kostat 40 daler för henne.

I detta fall finns alltså 2 möjliga fäder, av vilka jag skulle våga sätta en liten slant på majoren; det blir i så fall bedömningen *möjlig+*.

Praktisk tillämpning

De nämnda omdömena skulle kunna graderas enligt 2.

Tabell 2

Rimlighet för fader. 4-gradig skala.

Omdöme	Värde
Sant	4
Sannolikt	3
Troligt	2
Möjligt	1
	0

Man kan alternativt använda en 10-gradig skala enligt tabell 3

Tabell 3

Rimlighet för fader. 10-gradig skala.

5 S Åsbo hr 14/1 1724 vt §4

1 Kils hr 22/9 1825 ht §129

2 Lindstedt Cronberg 1997, s92f, 152

3 Lindstedt Cronberg 1997, s66f, 140f

4 1734 års lag 55 kap 1§

Omdöme	Värde
Sant	10
Sannolikt	7-9
Troligt	4-6
Möjligt	1-3
	0

Omdömet osannolik fader skulle ges övriga. Här kunde man möjligtvis ha graderingen ”omöjligt”, ”otroligt” och ”osannolikt”, men jag nöjer mig med ”osannolikt”. Detta får stå för de som nekar och där omständigheterna i övrigt tyder på att tidpunkt inte stämmer eller annan förutsättning saknas.

Hit kan teoretiskt också räknas de som svär sig fria, men även här får man vara försiktig med bedömningen. Säker tolkning av värjomålsedens fullgörande gäller främst för dem som hade en religiös övertygelse.¹

Att jag här inte använder ”osant” beror på att man bör ha samma krav för att helt avfärda ett påstående som man har för att påstå en absolut sanning. Det kan verka semantiskt hårklyveri, men det blir en logisk följd av resonemanget.

Praktisk tillämpning av reglerna för bedömning innebär att man först och främst måste studera domstolsprotokollen noga och även forska ytterligare.

Ett tips är att forska i övriga mål i domboken. Det händer då och då att personer, som förekommer i lägersmål, också förekommer i andra mål. På så sätt kan man få en bredare uppfattning av personen i fråga. Är vederbörande trovärdig eller ej?

Forskning i andra källor där sådana finns kan också bidra till att komma närmare sanningen. Här är det främst serien ”Inneliggande handlingar”, som finns vid vissa häradsrätter och som kan innehålla inkomna skrivelser för målet i fråga.

Man bör också pröva de tips *Elisabeth Thorsell* ger i ”Fader okänd – vad

gör jag?” i SSFs årsbok 1990.² Beträffande domböckerna ger Thorsell tipset att söka i saköreslängden.

Detta är förnuftigt att börja med. Men finner man inget i denna längd, så bör man läsa igenom protokollen. Mål som avskrevs eller ställdes på framtiden resulterade inte i böter och finns inte redovisade i saköreslängden.

Problem och osäkerhet

Under rubriken möjlig fader antydde taktisk angivelse. Horsmåls andel i Torna härad 1688-1717 var 21%.³ Andelen mål med manlig otrohet var ca 17% av det totala antalet lägersmål under denna tid. I min undersökning från 1796 har jag för 1/3 av landet funnit 4% otrogna män.⁴ Detta är räknat på totalt 1096 mål. Av dessa mål angavs i 387 st fadern som okänd. Räknat på kvarvarande mål blir andelen män i horsmål 7%, således mindre än Lindstedt Cronbergs beräkning.

Följer man angivet lönsamhetstänkande strikt, så skulle ca 100 av de okända männen ha varit gifta för att man skall komma upp i 17% manlig otrohet 1796. Den verkliga andelen gifta män kan ha minskat under 1700-talet, men faktum kvarstår att det finns en viss osäkerhet om detta.

En praxis att göra en överenskommelse, som beskrivits, kan ha utbildats och då blir fler fäder enbart ”möjliga” av de, som annars enligt modellen skulle ha bedömts som sannolika eller troliga.

Ett exempel på sådan överenskommelse finns i nedanstående mål i Vista härad.⁵

Kronolänsmannen har instämt drängen Johannes och pigan Ingeborg för övat lönskaläge. Johannes nekar att han någonsin haft köttslig bebländelse med Ingeborg. Kyrkoherden i Ölmstad lämnar intyg som utvisar att Ingeborg under barnsörden angivit

numera gifta karlen Lars vara rätta barnafader.

Ingeborg säger att Johannes är hennes lägersman och uppger att hon under sin barnsörden varit i sådan vanda och sinnesförvirring stadd att hon icke själv vet, om hon såsom barnfader nämnde Lars eller Johannes.

Sedan tjänliga föreställningar i anledning av Ingeborgs tvåtalighet blivit gjorda, vidgår hon att hon oriktigt angivit Johannes och att hon därtill blivit lockad och övertalad av Lars.

Hon har aldrig övat lägersmål med Johannes. Med Lars har hon umgåtts flera gånger. Lars vill icke vidkännas brottet. 7 vittnen hörs. Lars har för några av dessa tillstått att han ej vore fri för Ingeborg.

Han åläggs värjomålsed och erkänner då frivilligt sitt brottsliga umgänge med Ingeborg och blir dömd för detta. Här visas exempel på en kombination av faktorer som övertygande pekar ut en person som sannolik fader.

Sant?

Men bedömningen *sant* då?

Som regel bedömer vi kyrkoarkivens utsagor som sanna om de är entydiga och om de kan styrkas med hjälp av mantalslängder, bouppteckningar etc. Av andelen otrogna hustrur vid de anmälad lägersmålen att döma, så kan man dock inte avfärda misstanken om dolda fall av hor.⁶

Man levde tätt inpå varandra i både helg och söcken. Bondhustrur kunde mycket väl kasta blickar på sina drängar, yngre och mer lockande än den lagvigde maken.⁷

Det stod så mycket på spel vid ett eventuellt avslöjande, så att hade man mental styrka att sköta det hela

6 Enligt de undersökningar som återopas i not 12 och 13 så omfattade andelen otrogna kvinnor i målen i Torna härad 5% åren 1688-1717 och i 1/3 av landet 3% året 1796.

7 Vid målet till vilket hänvisas i not 5 anklagas hustru Cajsa för att ha haft umgänge med två drängar.

1 Lindstedt Cronberg 1997, s157f

2 Thorsell 1990, s209f

3 Lindstedt Cronberg 1997, s103.

4 Granholm 1998a, s265

5 Vista hr 1/5 1794 st §6

”snyggt”, så kunde man förtiga ett enstaka snedsteg.¹

Det är att lägga märke till att vid exemplet på kvinnlig otrohet i Kil, så har mannen inte varit långt borta. Jag har funnit fler exemplet på att mannen varit hemmavid när hustrun har umgåtts med andra.

I årsboken 1998 referade jag ett fall från Håsjö där vintern 1836 drängen Wäst och hustru Märta Cajsa av tillfällighet påbörjade ett förhållande.² Om denna händelse i drängkammaren varit ett enstaka snedsprång, så hade det förmodligen varit okänt för oss.

Men förhållandet fortsatte då de så ofta tillfälle gavs förnyade sin gärning och under mannens frånvaro för sådant ändamål besökte varandra.

Märta Cajsa hade även under tiden haft beblandelse med mannen så att hon kunde egentligen ej bestämma vem som var fader till barnet. I detta fall blev känslorna till slut så starka att hustrun och drängen planerade att röja äkta mannen ur vägen. Denne försvann spårlöst. De inblandade åtalades och dömdes i Ragunda tingsrätt för mord, men friades för detta av Svea hovrätt.

Förbindelser med denna utgång har vi tack vare arkivmaterial kunskap om. Det är inte otänkbart att fler förbindelser hustru-dräng ägt rum utan någon utomståendes kännedom. För flertalet hustrur var trots allt tryggheten inom äktenskapet för stor för att äventyra.³

Det är alltså inte enbart när mannen var borta i krig och det regelbundna samlivet saknades som lusten hos hustrurna blev dem övermäktiga.

Detta innebär en osäkerhet även för sådant vi normalt bedömer vara sant. Ett antal av de ”sanna” faderskapsuppgifterna i en antavla kan vara felaktiga. Jag vill också påstå att

det kan finnas regionala skillnader i förekomsten av dold otrohet.

Lindstedt Cronbergs undersökning tyder på detta där hon konstaterar att praxis för giftermålsmönstret är olika i t ex Torna, Dala och Julita.⁴ Ett lokalsamhälle där föräldrarna valde äktenskapspartners för sina barn mot deras vilja kunde ge grogrund för utomäktenskapliga förbindelser.

Man måste räkna med att man inom familjen sökte dölja eventuellt kända avvikelser från den ortodoxa familjebildningen i åtminstone ett par generationer.

Jag har fått anledning misstänka att prästen kunde ”hjälpa” i synnerhet högre ståndsfamiljer genom manipulationer i kyrkobokföringen. Sådant är svårt att leda i bevis, men den enskilde släktforskaren bör vara uppmärksam på att det kan förekomma. När motstridiga uppgifter förekommer så gäller grundregeln att lita mer på domboken än på kyrkboken. Detta påstår bl a den finska historikern *Heikki Yliskangas*.⁵

Register

Det har framförts tankar på att upprätta ett register över födslar utom äktenskapet baserat på domsboksmaterial. Ett sådant register för hela landet för åren 1650-1864 skulle förmodligen innehålla ¼ till ½ miljon namn. Beräkningen grundar sig på mitt material för 1796.⁶ Det skulle innehålla namn på moder och angiven fader samt i förekommande fall kön eller namn och födelsetid på barnet. Vidare skulle det innehålla diverse uppgifter från rättegångarna som er-

kännanden, antal vittnen, förekomst av värjomålsed etc.

Dessa uppgifter skulle kunna sammanföras till en rimlighetskod enligt 2. I användarregistret kan det kanske räcka med att ange denna rimlighetskod samt uppgifter om var i domboken uppgifterna är hämtade. Ytterligare forskning måste ändå kanske ske i domboken för att man få med alla nyanser i protokollet.

Diskussion har förts med *Gunnar Jonsson* på registreringsenhet i Häljebol.⁷ Några fasta planer finns inte ännu – detta får bestämmas med hänsyn till resurser och allmänt intresse. F n finns material för ca 3500 poster – blygsamma 1% av det beräknat totala.

Slutsatser och kommentarer

Denna tolkning av domboksprotokollet grundar sig i huvudsak på det juridiska utslaget, som ju utgör den s k juridiska sanningen. Denna ger vägledning i bedömningen.

Enligt den romerska rätten är det ju enbart *facta permanentia* (ren materia), som medger objektiv tolkning under det att muntliga eller skriftliga fakta – *facta transeuntia* – blott tillåter subjektiv tolkning.⁸ För att fastställa faderskapet hade man tidigare blott *facta transeuntia* att lita till. I övrigt gällde den juridiska regeln att hellre fria än fälla.

Därför gäller att inte reservationslöst acceptera juridisk sanning som absolut, utan att vara öppen för egen tolkning och tillämpa den i artikeln beskrivna gradskillnaden.

Jag har i artikeln tillämpat de komponenter som finns vid en rättegång: erkännande, förnekande, vittnen, värjomålsed, dom etc och med hjälp av dessa sökt göra en mall för bedömningen. Detta liknar nästan de *deduktiv-nomologiska* förklaringar⁹,

7 Olausson 1995, s26f

8 Karlbom 1991, s326

9 Deduktiv förklaring = logisk slutledning.

1 Lindstedt Cronberg 1997, s105

2 Granholm 1998a, s251. Ragunda tg 5/12 1839 ht §36½.

3 Lindstedt Cronberg 1997, s32f

4 Lindstedt Cronberg 1997, s192ff

5 Yliskangas 1985, s35 Han förklarar detta bl a med det faktum att ”kyrkoherden skulle leva tillsammans med sina församlingsbor även i framtiden och det kunde mången gång vara klokast och ur mänsklig synpunkt lättare att iakttä absolut opartiskhet i konflikter av detta slag”.

6 Granholm 1997

som *Carl Hempel*¹ beskriver. I själva verket utgör de *induktiva* bevis.²

Det är den typen av bevis vi har att räkna med om vi över huvud taget skall kunna presentera något resultat av vår forskning. Vi får bygga våra antaganden på de dokument som finns, samt i vissa fall *traderingar* och lämna resterande hemligheter om våra anor olösta.

Sammanfattning

Jag har här sökt göra en grundläggande värdering av material man kan

- 1 Carl Hempel söker deduktiva förklaringar i det historiska skeendet liknande de förklaringar man har på fenomen inom naturvetenskapen.
- 2 Induktivt bevis utgår från ett enskilda fall och härleder ur dem allmänna omdömen (Bonniers lexikon 1997).

Källor

■ OTRYCKTA KÄLLOR

Gäller läget till och med oktober 1998.

DOMBÖCKER

LANDSARKIVET I LUND

S Åsbo hr 1724

LANDSARKIVET I ÖSTERSUND

Ragunda tg 1839

Förkortningar

hr = häradsrätt; kr = kämnärsrätt; rr = rådhusrätt; tg = tingslag

■ BEARBETNINGAR

Bernhard Granholm (1997): *Statistik från ca 2500 sexualmål 1750-1850*. Arbetsmaterial förvarat hos förf.

■ LITTERATUR

Käthe Bååt (1996): "Vars namn hon icke vet. Om fäder till barn födda utom äktenskapet". *Arv och anor*: s85-102. Årsbok för riksarkivet och landsarkiven 1996.

Olof Cronberg (1998) "Hur många har fel far?", <http://www.genealogi.se/oakta.htm>. Rötter

David Gaunt (1983) *Familjeliv i Norden* Malmö

Bernhard Granholm (1995) *Okänd fader*. Opubl B-uppsats vid inst för samhällsvetenskap, Högskolan i Karlstad.

— (1998a) "Okänd fader – men kanske känd". *Släktforskarnas årsbok '98*. Red: Håkan Skogsjö.

— (1998b) *1796 i rätten*. Opubl seminarieuppsats vid Högskolan i Karlstad.

Carl Hempel (1974) *Vetenskapsteori*

Arne Jarrik (1997) *Kärlekens makt och tårar*.

Rolf Karlbom (1994) "Källkritik, bevisteori, vittnespsykologi" *Historisk tidskrift* 3/1994.

Ann-Sofie Kälvemarm (1978a) "Den ogifta modern i Sverige i historiskt perspektiv" *Historisk tidskrift*

— (1978b) "Hotet mot familjen" *Historisk tidskrift*

få ur domböckerna. Tillämpningarna av bedömningarna skall ses som en rekommendation och anger riktvärden från vilka forskaren sedan med hjälp av den information som finns förut samt ur andra källor gör upp- eller nedvärdering av sannolikheten.

Hur resultatet skall kommenteras i det egna materialet finns anvisningar för

i Sikeborgs artikel.³

Sist och slutligen får man sträva efter att få en så sann antavla som möjligt. Det är som *Rolf Torstendahl* påpekar: »Den Historiska Sanningen med stora bokstäver kan vi aldrig nå i historisk vetenskap.»⁴

3 Sikeborg 1998, s23f

4 Torstendahl 1978, s156

Tabell 4.

Sammanfattning av bedömning.

BEDÖMNING	RÄTTSSITUATION
Sannolik fader	Erkänner Kan ej fullgöra värjomålsed Angiven av moder vid födsel
Trolig fader	Övertygande vittnesmål
Möjlig fader	Angiven ej fälld Nekar
Osannolik fader	Kan fullgöra värjomålsed Tidpunkt stämmer ej

- Marie Lindstedt Cronberg (1997) *Synd och skam*
 Peter Olausson (1995) "Registrera domböcker. Några ord om metoder och om ett värmländskt pilotprojekt", *Släktforskarnas årsbok '95*. s11-30. Red: Håkan Skogsjö.
 Åke Saldeen (1996) "Rätt släkt. Om förhållandet mellan rättslig och genetisk tillhörighet". *Arv och anor*. s103-118. Årsbok för riksarkivet och landsarkiven 1996.
 Urban Sikeborg (1998) "Ge historien liv!". *Släktforskarnas årsbok '98*. Red: Håkan Skogsjö.
 Elisabeth Thorsell (1990) "Fader okänd – vad gör jag?". *Inte bara kyrkböcker*. s209-213. Sveriges Släktforskarförbunds årsbok 1990. Red: Bengt Hjord.
 Rudolf Thunander (1992) *Förbjuden kärlek*
 Rolf Torstendal (1978) *Historia som vetenskap*.
 Heikki Ylikangas (1985): *Knivjunkarna*. Helsinki. ISBN 951-52-1012-7
 Eva Österberg (1995) *Folk förr*.

Lokalombud

Vi söker fler lokalombud med kunskap om Värmlands socknar.

Vi får en del frågor om forskning i olika delar av Värmland. Därför söker vi lokalombud ute i landskapet, som kan tänka sig att utan ersättning hjälpa frågeställarna. Anmäl Dig så

får Du en länk till Din e-post inlagd på respektive sockensida. Vi vidarebefordrar de mail vi får direkt till Dig, och Du ansvarar för att personen får svar, positivt eller negativt.

Som en service till de medlemmar som inte har tillgång till Internet

följer här en lista på föreningens lokalombud med telefonnummer på de som angett sådant. Hittar du något fel eller kan ställa upp som lokalombud - hör av dig till redaktören som förmedlar kontakten med rätt person i föreningen.

Socken	Lokalombud	Tel.
Arvika V	Per Larsson	0570-137 59
Arvika Ö	Per Larsson	0570-137 59
Bjurtjärn	Bengt Nordstrand	054-18 99 61
Blomskog	Stig Blom	0573-300 56
Boda	Karin Karlsson	0554-201 08
Bogen	Kjell Skogström	0250-155 36
Borgvik	Peter Borg	0553-415 37
Botilsäter	Kjerstin Tungström	054-18 15 31
Brunskog	Sven Haage	
Ed	Gunilla Klarqvist	0555-301 07
Eskilsäter	Sven Johansson	0533-151 31
Forshaga	Björn Grindegård	054-87 39 33
Frykerud	Liv Hagberg	070-40 16 73
Fryksände	Gunilla Önnberg	0560-125 12
Gillberga	Lennart Gustavsson	
Glava	Birgitta Juås	0570-403 90
Grava	Hans Olsson	054-87 29 93
Gräsmark	Kjell Skogström	0250-155 36
Gunnarskog	Kjell Skogström	0250-155 36
Gustav Adolf	Valter Berg	0563-260 74
Gåsbörn	Bo Eriksson	0590-151 49
Hammarö	Solveig Nyström	054-52 45 57
Huggenäs	Sven Johansson	0533-151 31
Järmskog	Rickard Loberg	0571-106 52
Karlstad land	Göran Dour	054-15 27 24
Karlstad stad	Göran Dour	054-15 27 24
Kila	Gunnar Jonsson	
Lungsund	Bengt Nordstrand	054-18 99 61

Socken	Lokalombud	Tel.
Långserud	Arne Berg	0533-630 88
Mangskog	Kenneth Larsson	0570-914 05
Millesvik	Sven Johansson	0533-151 31
Munkfors	Lars-Åke Carlgren	
Nor	Ulla Larsson	0554-250 44
Nordmark	Elisabeth Thorsell	
Norra Finnskoga	Anneli Johannesson	054-52 13 86
Ransäter	Lars-Åke Carlgren	
Sillerud	Gun Albinsson-Karlsson	054-15 48 19
Skillingmark	Per Magnusson	0570-33 002
Stora Kil	Raymond Tryggvesson	0554-131 14
Sunnemo	Björn Grindegård	054-87 39 33
Svanskog	Marianne Magnusson	0532-301 53
Säffle	Claes Åkerblom	054-775 32 68
Södra Ny	Sven Johansson	0533-151 31
Tveta	Ingrid Eriksson	0533-602 02
Töcksmark	Fredrik Haeffner	054-86 67 77
Visnum	Bo Axelsson	0550-292 13
Vitsand	Gunilla Önnberg	0560-125 12
Värmskog	Ingrid Johansson	0570-46 10 70
Väse	Anette Carlsson	
Västra Fågelvik	Ulla Hansson	
Älgå	KG Lindgren	0533-141 24
Ölserud	Kjerstin Tungström	054-18 15 31
Östervallskog	Fredrik Haeffner	054-86 67 77
Östra Ämtervik	Bengt Nordstrand	054-18 99 61
Övre Ullerud	Jens-Åke Nilsson	054-56 47 83

2010-05-28

Nya styrelsemedlemmar

Majlis Andersson

Född och uppväxt i Väse men bor sedan 1968 i Molkom med make och numera två utflugna barn.

Under större delen av mitt yrkesverksamma liv har jag arbetat som undersköterska inom äldreården. Tanken att börja släktforska har funnits länge. En anledning till detta har varit att jag inte vetat så mycket om varken far- eller morföräldrar. De kom från Västergötland resp. Bohuslän och flyttade till Värmland i slutet av 30-talet.

Men det som fick igång mig på riktigt var en släkträff för sex år sedan. I början var jag både till Göteborg och till SVAR i Ramsele för att hitta det jag sökte.

En höjdpunkt var då jag och mina syskon under ett par dagar gjorde en resa i Västergötland och besökte de platser där våra förfäder verkat.

Margareta Eder

Jag är från norra Värmland, närmare bestämt Fensbol norr om Torsby.

Efter att gått ut realskolan, utbildade jag mig på Postskolan i Stockholm. Sedan dess har jag varit Posten trogen i 42 år som kassör och senare arbetsledare. Jag har även arbetat fackligt inom Statstjänstemannaförbundet.

Bor sedan många år i Karlstad med make och har tre vuxna söner som berikat min fritid med fyra barnbarn.

Som släktforskare är jag ganska färsk; började för sex år sedan. På pappas sida finns anfäderna i Fryksände och på mammas sida var de bosatta i norra Bohuslän.

Kurt Eriksson

Stora Kils socken är min födelsebygd. Där utmed Frykens västra strand växte jag upp tillsammans med mina föräldrar och fyra syskon.

Efter avslutade studier jobbade jag i många år vid ett av de större byggnadsföretagen. De sista tjugo åren i mitt yrkesliv arbetade jag på den tekniska förvaltningen i Kristinehamns kommun. Och där bor jag fortfarande kvar.

Mitt intresse för släktforskning började i tidiga år. Redan i tonåren

började jag upprätta en antavla och intervjuade de äldsta i släkten.

Men sedan blev det andra intressen som tog överhand; familjebildning med hustru och två barn. Dock fanns det hela tiden liggande latent, så när jag passerat de femtio, började jag om på nytt.

På fars sida har släktingarna hållit sig inom ett begränsat område runt Frykensäarna. På mors sida handlar det om Närke och Västergötland.

Blommor till Bengt

Efter tre år vid rodret har Bengt Nordstrand valt att tacka för sig. Vid årsmötet harangerades hans insats och som ett synligt bevis på uppskattning överräckte den tillträdande ordföranden en bukett blommor.

Bengt har lagt ner ett stort arbete i projektet "Hela Värmland".

Tack vare det har vi nu lokala forskargrupper på flera orter i länet. Under hans ordförandeskap har föreningens medlemstal ökat från 1.108 till 1.295.

Foto: Gunnar Jonsson

Vår nye ordförande har ordet

Som ny ordförande vill jag börja med att tacka för det förtroende jag har fått.

I "Verksamhetsinriktningen 2010" har vi konkretiserat ambitionerna för vårt arbete under innevarande år. Texten hittar du på VärmlandsRötter under "föreningen", samt i VärmlandsAnor 2010:1.

Föreningens medlemsantal ökar hela tiden, vilket är mycket glädjande. För närvarande är vi drygt 1300 medlemmar. Detta kan kanske till viss del bero på de program Sveriges Television visat under hösten, men även på våra egna programlagda aktiviteter, som vi i regel har måndag- eller torsdagkvällar på Arkivcentrum i Karlstad. Föreläsningssalen brukar då för det mesta vara helt fylld.

I höstas startade vi dessutom en aktivitet som vi kallar "Daglediga". Detta projekt bedrivs en eftermiddag varannan vecka.

Under hösten och våren har deltagarantalet varit 30-50 personer.

Föreningen genomför också projektet "Hela Värmland", vilket innebär att vi försöker flytta ut vår verksamhet i länet, då vi blir mer tillgängliga.

Våra lokala grupper finns numera i Säffle, Kristinehamn, Arvika och Filipstad, och i tur härnäst står Sunne. En kontaktperson ur styrelsen kommer att knytas till resp grupp.

Våra evenemang har utökats. Från att vi deltagit på Gammelvala, kommer vi under sommaren 2010 att vara med i Edeby 5 juni, höstmarknaden i Ransäter, Klarhålla, skördefesten på Värmlandsnäs samt julmarknaden på Forshaga Hembygdsgård.

Den stora begivenheten för oss under året är Släktforskar dagarna 28 och 29 augusti i Örebro.

Även i år kommer vi att arrangera en bussresa dit. Se mer om detta på sista sidan.

Vår hemsida - www.genealogi.se/varmland - utvecklas hela tiden.

Kontakta gärna vår webb-redaktör,

som tacksamt tar emot synpunkter. VärmlandsAnor utkommer fyra gånger per år. För att fylla den med läsvärt material, är redaktören helt beroende av bidrag från medlemmarna.

Ett stort projekt inför nästa års släktforskar dagar i Norrköping är att vi fram till dess skall ta fram en utökad version av Värmlands Kyrkoboksregister CD som nu innehåller 22 församlingar, målet är det dubbla.

Om du gjort egna registreringar av en församling eller kan tänka dig göra det, kan du kontakta vår sekreterare Gunnar Jonsson.

Du kan även lämna bidrag till vår forskarkatalog på VärmlandsRötter så att fler kan ta del av din forskning.

Hans Olsson

Nya medlemmar

När jag bläddrat i andra medlemstidningar, har jag sett att flera av dem har en presentation av nya medlemmar.

Vid närmare eftertanke tycker jag att den idén inte är så tokig. För det första är det ett bra sätt att hälsa nya

medlemmar välkomna men det kan också tänkas att gamla medlemmar genom denna lista får kännedom om någon gammal bekant som delar forskarintresset. I så fall kan det kanske vara läge för en kontakt.

Den här våren har tillströmningen av nya medlemmar varit lite större än vanligt. Under perioden 1/1 – 30/4 2010 har 76 medlemmar tillkommit.

Åke Hörnqvist

Ort Medlem

Arvika

Wettergren, Ulla-Britt

Brunskog

Jakobsen, Grethe

Degerfors

Lindqvist, Annika

Filipstad

Sundelin, Karin

Forshaga

Linder, Lars

Persson, Claes-Peter

Garphyttan

Andersson, Jan

Glava

Secund, Carina

Gunnarskog

Augustsson, Evert

Göteborg

Larsson, Johan

Locke, Peter

Markusson, Göran

Hammarö

Alfredsson, Britta

Skagerud Östlund, Sonja

Hedemora

Lundewall, Sylvia

Horten, Norge

Kjellsby, Erling

Karlstad

Albinson, Björn

Andersson, Sonja

Asserståhl, Elisabet

Bylin, Sylvia

Eiderbrant Bylund, Anita

Fjällman, Lars

Frykberg, Ingrid

Hellsén, Björn

Henriksson, Ulla

Ivarsson, Per

Ort Medlem

Karlstad

Johansson, Lennart

Karlsson, Sven

Kjellin, Eva

Larsson, Charlotte

Magnusson, Tage

Mollstedt, Kerstin

Nielsen, Hanne

Nordström, Åke

Palm, Hans

Salling, Lars-Åke

Skagerud, Hjärdis

Skallström, Gunvor

Tenhovaara, Gunnel

Kristinehamn

Alfraeus, Barbro

Andersson, Verner

Björn, Gunnel

Bygren, Bengt

Bygren, Inger

Frejby Gustafsson, Carina

Gustafsson, Gunnar

Gunnarsson, Ann

Fahlén Nordström, Harriette

Lundström, Anette

Lööf, Elisabeth

Näsman, Stina

Persson, Gunilla

Samuelsson, Leif

Sunesson, Gunde

Sunesson, Tina

Kungsängen

Ovsiannikov, Fröydis

Munkfors

Meijer, Inga-Lill

Ransäter

Hedeås, Håkan

Rottneros

Jansson, Thore

Ort Medlem

Stöde

Jonsson, Lars

Sunne

Blomqvist, Beryl

Grännsjö, Karin

Magnusson, Barbro

Magnusson, Jarl

Säffle

Holm, Ulrika

Keyser, Eva

Larsson, Kenneth

Uddevalla

Viberg, Morgan

Upplands Väsby

Jansson, Ronny

Vadstena

Söderström, Lena

Vålberg

Holm, Gunnel

Väse

Fredriksson, Christina

Västervik

Höglund, Bertil

Åmotfors

Gillblad, Harriet

Östra Ämtervik

Stenman, Iwan

Nilsson, Matts

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla som är medlemmar i en släktforskarförening.

Anor sökes nr 849

Jag söker uppgifter om:

Föräldrarna: fadern/maken och modern/hustrun Nilsson. Modern skall ha avlidit 1870. Barn: två bröder Nilsson? Dottern Maria född 1853-07-18, sonen Nils född 1856-11-29 och dottern Cajsa född 1858-06-11 = fem barn. Samt deras styvmor f.o.m. 1870? Även utflyttningen från Håvingsrud (Håvelsjö?) Härjeboda (Härjebol?), Eda sn.

Historien är den att dessa barn rymde när Styvmodern kom in i deras hem. Troligen följde de två okända bröderna och system Maria med arbetsvandrarerna till "Öst i bolaga" = Hälsingland, Härjedalen och Jämtland.

De två sönernas dröm var att ta sig till Amerika. Vad som hänt dem är okänt. Maria hamnade i Ytterhogdal i Hälsingland och blev där gift Bergqvist. Sonen Nils Slutpunkt blev Ljusnedals Bruk i Härjedalen. Där blev han gift med oä. Sameflickan Märet Olofsdotter Rensberg född i Hede lappförs. i Tännäs Fjell 1858-05-27. Men hon svek Nils och drog till Amerika 1895. I Härjedalen kom Nils att kallas "Gammel-Nils". Han spelade dragspel och joddlade. Dotter Cajsa hamnade i Bro by i Bollnäs varifrån hon utvandrade till Amerika 1888-08-15.

Med hopp om svar

Gösta Bjelkeborn
S. Kungsgatan 38B
802 52 Gävle
Tel. 026-619669 eller 0684-27056

Anor sökes nr 850

Jag har en ana i Värmland som jag gått bet på att hitta ursprunget på.

Han hette Johan Henrik Rådström eller möjligen Råström, det står olika i olika hfl. Föddes enligt hfl 1763 i Lysvik, men jag har inte kunnat hitta honom i någon födelsebok där, så det är tveksamt om det är den rätta födelseorten. Källa: Lysvik AI:4, sid 329, Lysvik AI:6, sid 139

Han gifte sig 1793-07-05 med Johanna Catharina Öberg, född 1769 och fick med henne sex barn. Källa: Sunne C:7, sid 85. Var bruksinspektör på Löfstaholms bruk under åren 1793-1809, möjligtvis även tidigare, har dock inte kunnat få fram det. Källa: Sunne C:7, sid 85, Lysvik AI:4, sid 329.

1809 flyttade familjen till Svinebergs säteri i Sunne, där Johan Henrik blev Inspektör efter hustruns styvfar Erik Westholm, som hade dött några år tidigare. Källa: Lysvik AI:4, sid 329, Sunne AI:28, sid 23.

Jag har även sökt efter Johan Henrik Rådström i följande kyrkböcker: Lysvik C:2, Födde 1727-1765 Lysvik AI:1, Husförhör 1765-1770 Lysvik AI:2B, Husförhör 1769-1781 Lysvik AI:3, Husförhör 1778-1786 Lysvik AI:5, Husförhör 1796-1805

Johan Henrik kan ha varit gift tidigare eller troligare haft en utomäktenskaplig förbindelse före vigseln med Johanna Catharina. Där finns nämligen en dotter, Anna Cajsa Rådström, född 1789 eller 1792 i Lysvik enligt hfl, men har inte hittat henne i Lysviks födelseböcker och är därför osäker på det. Källa: Sunne AI:28, sid 23. Födelseår 1789 finns i följande källor: Sunne AI:29, sid 132, Sunne

AI:30, sid 25, Sunne AI:32, sid 32 (här står födelseort Svineberg), Sunne AI:34, sid 229, Sunne AI:36, sid 225. Födelseår 1792 finns i: Sunne AI:38, sid 269 (födelseort Svineberg överstruket, ändrat till Lysvik?), Sunne AI:40, sid 272, Sunne AI:42, sid 287, Sunne AI:46, sid 15, Sunne AI:50, sid 10, Sunne AI:54, sid 4, Sunne AI:56, sid 577, Sunne AI:60, sid 587, Sunne AI:64, sid 618, Sunne AI:68, sid 623.

Jag hoppas att någon av VärmlandsAnors läsare har uppgifter om denne Johan Henrik Rådströms ursprung och även om dottern Anna Cajsa.

Inger Wikström
Sveddvägen 18
756 52 Uppsala
018-321192, 0709-502986
inger.m.wikstrom@telia.com

GID-nummer till klartext!

Har du någon gång undrat vad ett visst GID-nummer egentligen pekar på för volym i kyrkböckerna?

Alltså den kod till källan som används av företaget Genline. Kanske du själv har noterat ett nummer men inte längre abonnerar på Genlines tjänst, eller vill hjälpa någon som endast hänvisar till ett sådant nummer.

Nu finns lösningen! Med hjälp av ScanGens GID Converter matar du bara in den första eller de två första siffrorna i koden, t ex 2009 eller 2009.50, och får svar direkt vad detta betyder. Sedan är det enkelt att återfinna källan i originalhandlingen eller hos andra nättaktörer.

ScanGen hittar du här:

<http://www.scangen.se/>

Att göra en tidning

Något förenklat kan man säga att det är medlemmarna själva som står för innehållet i en medlemstidning. Så är också fallet med VärmlandsAnor.

Under de år jag varit redaktör har vi haft en god tillströmning av – enligt min mening – intressanta artiklar.

Den absoluta merparten har kommit in spontant. Några enstaka gånger har jag tagit kontakt med någon forskare, som jag vet har haft något läsvärt att skriva om. Och några gånger har jag själv fattat pennan.

Som en självklar del ingår givetvis, att styrelsen informerar om vad som är på gång i föreningen.

När det gäller det rent praktiska tidningsmakandet, är det jag som har hand om insamlingen av text och bilder och Olle Andersson som svarar för att det hela utformas på ett – för ögat – tilltalande sätt.

Det är också han som har kontakterna med tryckeriet. Till vår hjälp har vi en redaktionskommitté, som förutom oss två, består av Anneli Johannesson, Lars Gunnar Sander och Åsa Vålvik.

Vi träffas 3-4 gånger per år och diskuterar olika artikelidéer och filosoferar över hur vi skall göra tidningen ännu bättre.

För några år sedan genomförde vi en enkät för att få veta hur medlemmarna värderar olika typer av artiklar.

Den har varit till god hjälp i vårt arbete och vi hoppas att i någon mån ha kunnat tillfredsställa några av de önskemål som framfördes där.

Vår strävan är ju hela tiden att bli bättre och då är medlemmarnas engagemang väldigt viktig. Du kanske går och bär på någon oförlöst idé till en artikel. Hör gärna av dig, så kan vi tillsammans diskutera upplägget.

Eller du kanske har något förslag till ett intressant reportage eller personporträtt. Eller bara en tanke om vad du skulle vilja läsa om i tidningen.

Stort och smått, allt är välkommet. Det är bara att skriva några rader till ake.hornqvist@hammaro.st eller ringa 054-52 54 43.

Åke Hörnqvist

Årets Örnberg

Hederspriset till Victor Örnbergsminne, som instiftats av Sveriges släktforskarförbund, har för 2010 tilldelats journalisterna Gunilla Nordlund och Elisabeth Renström.

Gunilla Nordlund och Elisabeth Renström har kombinerat sin kunskap och sitt stora intresse för släktforskning med journalistiken och skapat radioprogrammet ”Släktband” som hittills har avverkat åtta säsonger i Sveriges Radio P1.

”Släktband” har på ett föredömligt sätt medverkat till att lyfta fram släktforskningen som den folkrörelse och kulturfaktor den är.

(Ordförandelistan 2010 29/4).

SVAR – Häljebol

På SVAR:s hemsida kan man läsa att de nu har scannat in register till domböckerna för Näs och Gillbergs häradsrätter.

Det handlar alltså om det stora registreringsarbete som utförts med Föreningen Tingshuset i Häljebol som huvudman. Registret omfattar 518.344 poster och där kan man söka direkt på namn.

Som en kommentar till detta vill jag citera Elisabeth Thorsell i hennes nättidning Vi Släktforskare: ”Själva domböckerna finns ännu inte hos SVAR, men däremot hos AD Online, vilket SVAR inte nämner”.

Åke Hörnqvist

Nr 154

Antavlan utgår från min far som tidigt miste sin mor. Han fick efter konfirmationen gå till sin mors begravning. Min farfar fostrade ensam de fem barnen, 5-16 år gamla.

Efter 11 år gifte han om sig, men efter endast en månad avled han av blodförgiftning. Han hade fått var i en tand. Så kunde det gå innan penicillinet kom.

De flesta anfäderna är torpare eller bönder i Kila, Gillberga, Södra Ny, Ed, Grums och Segerstad. Där finns också några andra yrken som förekommer.

Trädgårdsmästare Lindbäck som kommer från Sunnersberg i Västergötland. *Brännmästare* Sundström i Segerstad (sprit eller tegel?). *Tunnbindare* Hägerström från Uddevalla. *Klockare* Olof Falk i Södra Ny, Göran Eriksson och hans far Erik Göransson i Kila. *Mästersmed* Broström i Borgvik. *Nämndemän* från Magnebyn i Gillberga. *Präster* Warnberg, Moroenius och fler finns i anor långt tillbaka i Elfdaliansläkten.

En omfattande släkt som många värmlänningar härstammar från. Så även jag.

Ingrid Eriksson
Valnäs, Gammelgården
661 94 Säffle
valnas@minpost.nu

Antavla nr 154	Upprättad för Erik Thorén, f. 21/7 1902 i Säffle (S)			f(2) t. Ingrid Eriksson. Orter i (S) lån om inte annat anges		
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V		
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
<u>Nr 2, far</u>	Thorén	Jonsson, Karl. Torpare	Sundström, Jonas Larsson. Torpare			
Thorén	Johan Karlsson	f 11/9 1814, Segerstad, Näset	1775 - 3/5 1827, Segerstad, Kvarnmyren			
Karl Adolf	Fabriksarbetare	d 7/6 1861, Grums, Orrby	Lindbäck, Maria Christina	Lindbäck, Nils Karlsson. Trädgårdsmästare	1759, Strö(R) - 1820	
Sågverksarbetare	f 2/10 1843	g 26/12 1841, Grums	8	Andersdotter, Kerstin	15/9 1761, Strö(R) - 14/11 1827, Segerstad	
f 5/3 1871	Grums, Fallet	Andersdotter, Anna	Jonsson, Anders. Torpare	Nilsson, Jonas. Torpare	3/7 1747, Frykerud - 6/9 1810, Grums	
Grums, Hammarsten	d 7/1 1931	f 1821, Grums, Fallet	1783, Grums - 27/11 1860, Frykerud	Jonsdotter, Kerstin	16/9 1744, Grums - (1833-1839), Grums	
d 20/11 1927	Köla	d 6/6 1904, Grums, Karlberg	Olsson, Britta	Jonsson, Olof. Torpare	13/1 1760, Grums - 7/2 1839, Grums	
Säffle	g 16/10 1870, Ed	4	9	Bryngelsdotter, Maria	1769, Grums - 10/2 1823, Grums	
g 26/12 1899	Karlsdotter	Häger, Karl Niklas. Fältjägare, kyrkv.	Hägerström, Jöns Persson. Tunnbändare			
Säffle	Anna Lisa	f 27/5 1798, Uddevalla(O)	f 1771			
<u>Nr 1, ansökare</u>		d 27/12 1867, Ed, Malöga	Falk, Ulrika	Falk, Olof Matsson. Klockare	1713, Ramundeboda(T) - c1805, S Ny	
Thorén	f 23/8 1844	g 26/12 1834, Ed	10	Persdotter, Sigrid	1720/1730, By - 29/2 1808, S Ny, Flävik	
Bror Erik	Ed, Häggevik St, Högen	Bengtsdotter, Maria	Bengtsson, Bengt. Brukare	Broström, Bengt Eriksson. Mästersmed	c1722 - 20/3 1783, Ed	
Eldare	d 2/2 1890	f 21/6 1803, Ed, Ås	2/11 1766, Ed, Malöga - 21/9 1829, Ed	Holmström, Margareta Andersdotter	1730, Borgvik - 1807, Ed	
f 21/7 1902	Älgå, Berg, Jössefors	d 21/3 1848, Ed, Malöga	Kristoffersdotter, Kerstin	Jonsson, Kristoffer	10/6 1732, Ed - 6/8 1780, Ed	
Säffle	5	11	31/12 1766, Ed, Kållerud - 8/5 1827, Ed	Olofsdotter, Maria	16/3 1739, Ed - 6/2 1827, Ed	
d 24/7 1976	Jansson	Jansson, Jan. Torpare	Jansson, Jan. Brukare	Jakobsson, Jan. Bonde	1726, Kila - c1789, Kila, Myrås	
Säffle, Gunmarsbol	Erik Gustav	f 17/7 1805, Gillberga, Backetorp	7/9 1756, Gillberga - 1/4 1843, Gillberga	Nilsson, Ingrid	22/2 1724, Gillberga - 16/3 1776, Kila	
g 4/4 1925	Torpare, sågverksarbet.	d 26/1 1878, Bro, Brosäter Ö, Sust.	Jonsdotter, Anna	Jonsson, Jon. Nämndeman	12/2 1726, Gillberga - 1773, Gillberga	
Säffle	f 2/1 1840	g 27/12 1829, Gillberga	12	Jonsdotter, Margareta	14/1 1723, Gillberga - 1797, Gillberga	
Öster	Gillberga, Backetorp	Nilsson, Nils. Bonde	Nilsson, Nils. Bonde	Ulfström, Nils Olsson. Bonde	10/12 1740, Kila - 8/5 1807, Kila	
Helga Evelina	d 16/9 1925	f 25/5 1809, Kila, Smedbyn Ö	26/8 1769, Kila, Ulfsb - 12/4 1819, Kila	Göransdotter, Annika	24/12 1741, Kila - 29/1 1777, Kila	
f 19/1 1905, Kila	Säffle	d 27/7 1871, Bro, Brosäter Ö, Sust.	Hemningsdotter, Britta	Jansson, Hemming. Bonde	29/11 1725, Kila - 20/10 1783, Kila	
<u>Nr 3, mor</u>	g 1/4 1866, Bro	6	13	Göransdotter, Marit	21/11 1753, Kila - 16/11 1831, Kila	
Ersdotter	Olsson, Olof. Bonde	Persson, Olof. Bonde	Nilsson, Per	Andersson, Nils.	1 S Ny, Våle	
Matilda	Sara Kajsa	f 11/10 1793, S Ny, Femsås	25/1 1747, S Ny - 11/11 1815, S Ny	Andersdotter, Ingeborg		
f 3/4 1874	f 21/3 1833	d 3/3 1843, S Ny, Våle	Olsson, Lisa	Andersson, Olof	c1728 - 14/3 1775, S Ny, Humledalen	
Bro, Bynsberg	S Ny, Våle	g 15/11 1819, S Ny	30/1 1768, S Ny - 27/3 1827, S Ny, Våle	Svensdotter, Britta	c1737, S Ny - 24/4 1806, S Ny, Humledalen	
d 28/6 1916	d 8/4 1906	Jonsdotter, Sara	Persson, Jonas. Kyrkvärd	Lennartsson, Per	28/1 1713, Bro, Stelerud - 18/8 1798, S Ny	
Säffle	Säffle	f 25/3 1797, S Ny, Askedalen	11/11 1753, S Ny - 27/10 1819, S Ny	Olofsdotter, Britta	c1720 - >1762, By/S Ny	
		d 28/10 1866, S Ny, Hällbostad	Nilsson, Margareta	Larsson, Nils	c1724, S Ny - 17/2 1798, S Ny, Våle	
		7	15	Bryngelsdotter, Sara	c1725, (S Ny) - 11/5 1768, S Ny, Våle	

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

Boden-ANAN 2010:2

(Boden Överluleå ForskarFörening)
Antavala för författaren Eyvind Johnson: Farfadern Jonas Persson född 1819 i Djupviken och Kila socken och död 1872 i N Sjole och Bro socken. Farmodern Maria Olsdotter f 1821 i Trädgårdstorp och Bro socken, död 1899 i Mässvik och Bro socken.

Dalfolk 2010:1

(Släkt-, Hembygds- och migrationsforskarföreningen Dalfolk)
Prästfrun och diskseparatorn *av Stenåke Petersson*: Bl a nämns Hilda Kristina Öström gift 1885 med handlaren Per Olof Ronge i Frykerud samt Augusta Lundin gift 1882 med Axel Hugo Ronge på Edsberga i Segerstad.

Flydda dagar 2010:1

(Linde Bergslags SläktforskarFörening)
Vägfrua – den verkliga berättelsen *av Kjell Pettersson*: Mathilda Forsman född 1841 i Nordmark.

Släktforskaren nr 114

(Västerbergslagens Släktforskare)
Oprovocerat våld för 110 år sedan *av Ulf Hedenäs*: bl a Matilda Höjd från Nordmark 1880-tal.

Släkt & Slekt 2010:1

(Solør Slekthistorielag)
Møllere på Tjura – III *av Erik Kvesetberg*: Anders Jonasson Ellström född 1727 i Nyed och hans ättlingar. Tre Karin Henriksdotter til samme tid *av Magne Ivar Mellem*: två Karin Henriksdotter i Mulltjärn födda 1812 och en född 1811 i Röjdoset, alla i Östmark.

Släkt och Hävd 2010:1

(Genealogiska Föreningen)
Vid anträdets stam: Bodil Jönsson *av Magnus Bäckmark*: bl a Carl Buchau död 1743 som källarmästare och rådman i Karlstad. Recension av Karlstads stifts herdaminne *av Oloph Bexell*.

Strödda Annotationer nr 43

(Släktforskarföreningarna i Örebro län)
Pigan fick ära. Bland andra nämns A Ulrica Hellström i Karlstad år 1832.

Ådalingen 2009:2-4

(Ådalens Släktforskarförening)
Efterlysning avseende Lars Johan Larsson född 1886 i Norra Ny och Aline Rebecka Larsson död 1970 i Ambjörby, Norra Ny

Övrigt

Arosiana 2010:1

(Västerås Släktforskarclubb)
Respass – vägens dokument *av Kerstin Andersson*.

Gräns-Posten mars 2010

(Gränsbygdens Släktforskare)
Fader okänd, moder okänd, lönskaläge, mökränkning, enkelt och dubbelt hor *av Ulf Borg*.

KGF-Nytt nr 108

(Kronobergs Genealogiska Förening)
Älvsborgs lösen och släktforskaren *av Niclas Rosenbalek*

Släkthistoriskt Forum 2010:1

(Sveriges Släktforskarförbund)
Vilka valde Bernadotte till kung av Sverige *av Erland Bohlin*. Skilsmässan är inget nytt påfund *av Peter Pettersson*.

Nr 155

Denna antavla utgår från min farmor Alma Rudkvist som föddes i Asplunden, Nyed.

Farmors anor kommer till största delen från Övre Ullerud och Ransäter.

Rune Lindqvist
Lomvägen 45
656 71 Skattkärr
errell@swipnet.se

Från SVAR 20100510

Äntligen i färg!!

Nu har vår första kyrkbok i färg lagts ut.

Det blev en församlingsbok i St Johannes församling i Malmö som täcker åren 1910-1918. Alla bundna volymer efter ca 1895 från Malmö Stadsarkiv och Landsarkivet i Lund kommer att publiceras i färg.

Bilderna är högupplösta och med kontrollerad färgåtergivning.

De tas med avancerade digitalkameror som gör att det går snabbare att digitalisera, och den tekniska kvalitén på bilderna höjs jämfört med traditionella bokskannrar.

Digitaliseringen sker vid Riksarkivet MKC i Fränsta.

Kommentar: Det verkar som om man vill ta upp kampen med ADOnline. Nog vore det bättre om man ägnade sig åt det material som finns inom Riksarkivet och för SVAR är mer lättillgängligt.

Antavla nr 155	Upprättad för Alma Rudkvist, f 10/3 1882 i Asplunden, Nyed(S)				fm(5) t. Rune Lindqvist. Alla orter i (S) län	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	ÖU=Övre Ullerud NU=Nedre Ullerud	
Nr 2-3 (1)	Generation II Nr 4-7	Generation III Nr 8-15	Generation IV Nr 16-31	Generation V Nr 32-63		
Nr 2. far	Jonsson	Nilsson, Jonas. Hemmansägare	Olofsson, Nils. Fjärdingsman	Jonsson, Olof. Fjärdman	c 1704 - 29/3 1760, ÖU, Olsäterstorp	
Rudkvist	Olof	f 15/2 1759, ÖU, Olsäterstorp S	22/3 1732, ÖU - 6/10 1793, ÖU	Månsdotter, Ingeborg	1/8 1709, ÖU, Olsäter - 16/9 1756, ÖU	
Olof	Hemmansägare	d 22/5 1825, Öe Ullerud, Smedserud	Elofsdotter, Ingeborg	Månsdotter, Rangelä	1686, ÖU, Hällekil - 24/1 1762, ÖU, Hällekil	
Hemmansägare, snickare	f 17/3 1806	g 27/12 1789, Övre Ullerud	8 21/7 1730, ÖU - 10/6 1797, ÖU	Månsdotter, Rangelä	1687, ÖU, Butorp - 15/2 1758, ÖU	
f 18/6 1840	Öe Ullerud, Smedserud	Häkansdotter, Katarina	Olofsson, Häkan. Mjölhnare	Månsdotter, Rangelä		
Övre Ullerud, Rud	d 14/2 1850	f 24/12 1765, NU, Mölnbacka	13/9 1721, Nyed - 16/12 1766, NU	Häkansdotter, Britta		
d 5/10 1920	Övre Ullerud, Rud	d 31/5 1808, Öe Ullerud, Smedserud	Larsdotter, Britta	Månsdotter, Lars		
Nyed, Ångebäckstorp	g 24/12 1830, ÖU	4	9 2/8 1725, Fryksände - 9/11 1800, ÖU	Eriksdotter, Malin		
g 26/12 1867	Elofsdotter	Arvidsson, Elof	Nilsson, Arvid	Arvidsson, Nils	1678, ÖU, Hällekil - 29/8 1727, ÖU, Hällekil	
Övre Ullerud	Ingrid	f 15/6 1761, Övre Ullerud, Förby	10/5 1722, ÖU - 13/8 1773, ÖU, Förby	Månsdotter, Ingrid	1688 - 5/7 1724, Övre Ullerud, Hällekil	
Nr 1. ansökare		d 20/10 1836, Övre Ullerud, Rud	Olofsdotter, Marit	Eriksson, Olof	6/6 1706, ÖU, Bergsby - 23/6 1774, ÖU, Förby	
Rudkvist	f 4/5 1807	g 4/12 1796, Övre Ullerud	10 4/7 1732, ÖU, Förby - 1/8 1802, ÖU	Elofsdotter, Marit	25/7 1705, ÖU, Upplanda - 20/9 1773, ÖU	
Alma	Övre Ullerud, Rud	Nilssdotter, Anna	Olofsson, Nils	Nilsson, Olof		
f 10/3 1882	d 13/1 1879	f 1769, Sunnemo, Forsnästorp	1729, Ransäter - 3/8 1808, ÖU, Rud	Olofsdotter, Ingrid		
Nyed, Asplunden	Nyed, Asplunden	d 6/3 1848, Övre Ullerud, Rud	Olofsdotter, Marit	Olofsson, Olof. Bonde i Sunnemo, Gräs S		
d 25/8 1966	5	11 c 1732, Sunnemo, Gräs - 20/6 1802, ÖU	Eriksson, Olof	Ingrid		
Ö Fågelvik, Bregården	Pettersson	Olofsson, Petter	Olofsson, Olof	Olofsson, Erik	c 1691 - 7/5 1743, Ransäter, Tjärne	
g 18/1 1908	Olof	f 13/4 1754, Ransäter, Tjärne	24/11 1722, Ransäter - 8/4 1812, Ransät	Svensdotter, Kerstin		
Nyed	Färgkarl	d 1/10 1832, Ransäter, Tjärne	Petersdotter, Britta			
Lindquist	f 24/12 1782	g c 1781, Ransäter	12 1719 - 1779, Ransäter, Tjärne			
Axel	Ransäter, Tjärne	Eriksdotter, Stina	Nilsson, Erik	Eriksson, Nils	1698 - 24/5 1737, Ransäter, Tjärne	
f 17/8 1880, Bjurijärn	d 28/1 1842	f 2/2 1762, Ransäter, Jonsbol	5/3 1731, Ransäter - 10/12 1799, Ransät	Häkansdotter, Kerstin	(f) 10/12 1708, Ransäter, Mossängen	
Nr 3. mor	Ransäter, Rudstorp	d 20/12 1828, Ransäter, Tjärne	Andersdotter, Karin	Hemmingsson, Anders. H.äg.	f i Ransäter, Jonsbol	
Olofsdotter	g 1/1 1839, Ransäter	6	13 25/4 1722, Ransäter - 9/1 1793, Ransät	Olofsdotter, Elin		
Katarina	Nilssdotter	Andersson, Nils	Olofsson, Anders	Nilsson, Olof		
f 18/7 1840	Stina	f 27/9 1778, Ransäter, Bengtsbol	18/10 1742, Ransäter - 14/4 1803, Rans	Månsdotter, Kerstin		
Ransäter, Rudstorp	f 19/9 1808	d 21/1 1831, Ransäter, Blia	Larsdotter, Kerstin	Andersson, Lars	2/4 1716, Ransäter - <1776, Ransäter, Blia	
d 20/3 1909	Ransäter, Munkerud	g c 1805, Ransäter	14 15/2 1746, Ransäter - 10/7 1814, Ransät	Olofsdotter, Annika	3/12 1719, Ransäter - c 1788, Ransäter, Blia	
Nyed, Asplunden	d 2/11 1840	Hindriksdotter, Stina	Jonsson, Hindrik	Schröder, Jonas Henriksson	9/4 1724, Ransäter - c 1763, Ransäter	
18/9 2009	Ransäter, Rudstorp	d 1/2 1833, Ransäter, Blia	28/10 1744, Ransäter - 30/7 1796, Rans	Persdotter, Britta	21/9 1708 - 1792, Ransäter, Västanå	
			Nilssdotter, Britta	Elofsson, Nils	f 8/1 1708, Ransäter, Bengtsbol	
			15 9/4 1738, Ransäter - 19/10 1802, Ransät	Börjesdotter, Karin	1/10 1708, ÖU, Edeby - c 1783, Ransäter	

Släktforskardagarna
ÖREBRO 2010

Bussresa till Örebro den 28 aug.

Värmlands Släktforskarförening medverkar under släktforskardagarna i Örebro med ett bokbord m.m. tillsammans med Värmlandsarkiv.

Släktforskarföreningen planerar en subventionerad bussresa för föreningens medlemmar. Resekostnad t.o.r. för medlem **50 kr**, om plats finnes får icke medlem medfölja till en kostnad av **150 kr**.

Följande är planerat beroende på intresse:

Buss 1 Avresa från Årjäng kl 06.30 via Knöstad och Grums E18 Gruvökorset, Sundsta gymnasiet i Karlstad kl. 08.00. Hemresa från Örebro kl. 17.00.

Buss 2 Avresa från Arvika kl. 07.00 via Kil jvg-station.

Kristinehamns jvg-station kl. 08.45.

Hemresa från Örebro kl. 17.00.

Not: Om bara mindre intresse finns att delta i resan går enbart Buss 1, men då även via Kristinehamn.

Anmälan skall ske senast söndagen den 27 juni 2010.

Först till kvarn gäller vid för många anmälda. Betalning sker i samband med påstigning till reseansvarig.

Anmäld som uteblir från resan är betalningsansvarig, om inte skäl finns, (sjukdom, motsvarande).

Besked ang. antal bussar och resvägar eller att ingen resa blir av, meddelas senast måndagen den 5 juli. Minsta antal anmälningar för resans genomförande är 25 st/buss.

Du kan gå in på www.sfd2010.se och läsa vad det finns för utställare, föreläsningar m.m. Du kan även gå in på VärmlandsRötter www.genealogi.se/varmland finns länk till Släktforskardagarna.

Skicka din anmälan till angujo@telia.com eller ring 0555-30107, 070-5530216

Ange buss samt påstigningsplats.

Väl Mött,
Gunilla Klarqvist Niklasson

Program – Örebro

Släktforskardagarna i Örebro är förlagda till Conventum Arena, som ligger mitt i staden. Mässan är öppen för allmänheten 28 och 29 augusti.

De stora dragplåstren på lördagen blir:

11.00 – 11.45 berättar Jan Mårtenson om tronföljarvalet 1810 under rubriken "Fältmarskalken och löjtnanten".

Med sin bakgrund som diplomat, hovman och deckarförfattare har han en innehållsrik fatatur att ösa ur.

12.00 – 12.45 kommer Christopher O'Regan tala om den värld som ersattes av den nya kring krigaren Bernadotte.

Christopher har under årens lopp redovisat sina forskningar i böcker om Gustaf III och Gustaf IV Adolf.

För den stora allmänheten är han väl mest känd som ciceron i teveprogram från historiska miljöer.

Under eftermiddagen erbjuds föreläsningar i fyra salar. Programmet är ännu inte klart i alla delar men hittills är följande klart:

Lars O. Lagerqvist: Folkets mat och dryck och kungens under Karl XIV Johans regering.

Einar Lyth: Sundboprojektet – att kartlägga ett härad.

Kalle Bäck: Torp och torpare under 1800-talet

Stig Jönsson: Lantmäteriets tjänster.

Christer Blohm: Släktforskning i skolan

Dessutom kommer Per Clemenson, Gull-May Lindström och Göran Alm att medverka.

Arrangemanget fortsätter på söndagen med många intressanta föredrag.

För att få mer detaljerad information rekommenderas ett besök på hemsidan: www.sfd2010.se

OBS! Är du ättling till någon av de riksdagsmän som deltog i tronföljarriksdagen, vill ledningen för släktforskardagarna gärna få ett meddelande om detta.